

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Gyökössy Endre

Kálvin

Te! A szerénységnek hős apostola!
Nagyobb minden földi hatalmak uránál,
Dicséretet zengő dalra sohse vágytál.
S akaratod ellen
Mondom e dalt rólad, te nagy, örök szellem!

Te! Az egyszerűség fehér oszlopa!
Szívedben az írás roppant erejével
Megállsz Róma ellen, ha vádol, ha kérlel,
S mind e világokra
Bibliai fényét lelked szétragyogja.

Te! Az eleven hit tiszta temploma!
Mikor minden már csak igazságot éhez,
Elhívod munkáddal örök Istenéhez.
S a szomjazó lelkek
Az egész világról csak Genfre figyelnek.

S Te! Az akaratnak szikla embere!
Bűnös Babylonban Spártát építesz fel,
Ahol az Igazság él a szeretettel.
S árnyékemberekből
Hited erejével hősöket emelsz föl!

Te! A vértanúknak lelki orvosa!
Koronás királyok reszketnek meg tőled,
Mikor buzdítod a máglyákra menőket.
S földi hatalommal
Bátran szembeszállsz, az Evangéliommal!

Kálvin! Nagy időknak egész embere!
Törhetetlen fia drága Mesterednek,
Az írás utain milliók követnek.
- Zendüljön a zsoltár,
Dicséret, dicsőség, hogy a miénk voltál!

TARTALOM

Tanulmány

Pierre Bonnard: Az evangéliumi szabadság 47

Prédikációk

Csiha Kálmán: A gadarai. Márk 5,18-19 50
Dávid Lajos: Keresztelő Jánosról. Máté 11,7-11 52
Geréb Zsolt: Nem szemmel láthatóan. Lukács 17,20-24 55
Kerezi János: Félelem helyett fiúság. Róma 8,14-15 58
László Dezső: Jézus és a gyermekek. Lukács 18,15-17 60
Walter Lüthi: Krisztus születése. János 1,1-18 64
Nagy László: Jézus első páskája. Lukács 2,41-51 67
Pap Gézá: Látni, hinni, cselekedni. 2Királyok 6,17 71
Eduard Schweizer: Kivonulás. 2Mózes 14,10-22.30-31 74

Esketési beszéd

Csiha Emese: Szántsatok új ugart. Jeremiás 4,3 79

Temetési beszédek

Bustya Dezső: A szelídek boldogsága. Máté 5,5 81
Fazekas Zsolt: Nincs maradandó városunk... Zsidókhöz 13,14-15 82

Presbiternevelés

Részletek Papp Vilmos Légy kőszikla című művéből 84

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Csiha Kálmán püspök
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
az Erdélyi Református Egyházkerület igazgatóságánál
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Tanulmány

Pierre Bonnard

Az evangéliumi szabadság

A szabadság eszméje az Újszövetségben viszonylag korlátozott szerepet játszik. Az eleutheria főnév mindössze tízszer jelenik meg, az eletherosz melléknév huszonegyszer és az eletheroó ige hétszer. A Galata- és a Római levél kivételes helyzetben van: a szabadságról szóló szövegek majdnem felét, mégpedig a legfontosabbakat tartalmazza. Célszerű arról szólni elsősorban: mit mond e tárgyról a Galata-levél. Innen indulhatunk tovább a többi levelekben található részletezések felé. A Galata-levél tulajdonképpen ezen a ponton is, mint egyebekben, azt a páli alap gondolatot fejezi ki, amelyet Isten Jézus Krisztusban ajándékozott szabadító tette ural.

1. Krisztus megszabadított minket

Gal 5,1 kétségkívül a szabadságra vonatkozó páli gondolkodás alapját fejezi ki. Még mielőtt az apostol arról szólna, hogy az embernek mitől kell megszabadulnia, hogyan és miért történhetik ez meg, történeti szabadulásuk pusztá tényére emlékezteti őket, hisz azt alig ismerik. Szabaddá nem úgy válik az ember, hogy (ellentétben a rabszolgával) szabadon rendelkezik önmagával, miként azt a görög gondolkodás tanítja, sem nem úgy, mint a sztoicizmusban, hogy az ember az élet tudománya által belsőleg felszabadul a külső körülményektől és az emberi szenvedélyektől, hanem úgy, hogy önmaga megszabadításáról és kormányzásáról határozottan lemondva, engedi, hogy valaki más "ragadja meg" (Fil 3,12). Az Újszövetség nem ismer abszolút szabadságot; mivel az ember csak az engedelmes teremtmény helyzetébe való visszatérése által válik szabaddá. Tehát inkább szabadításról, mint szabadságról kell beszélnünk; az ember új helyzetét nem az emberi szabadság eszményére alapozott fokozatos nevelés jellemzi, hanem a Jézus Krisztusban beteljesedett szabadító tett hite, és azok a cselekedetek, amelyek ezt a hitet tükrözik.

2. Megszabadulunk, de mitől?

E levélben a szabadság eszméjének ez az első vonatkozása pontos megfelelőjére talál a megváltás képében (3,13 és 4,4). A két fogalom kölcsönösen magyarázza egymást. A szabadság fogalmát a megváltás fogalma pontosítja. Arra mutat rá először, hogy ez a szabadítás valamibe "kerül". Nem abba, hogy Jézus Krisztus fizet Istennek kártérítést az ember adósságának törlesztéseként. Ellenkezőleg: Isten "küldi" Jézus Krisztust, hogy megváltson minket. De kitől? Senkitől, hanem valamitől. Theologiai szempontból döntő ez a logikátlanság. Gal 3,13 szerint az átoktól, Gal 4,4 szerint a törvénytől váltatik meg az ember. A két kifejezésnek ugyanaz az értelme: Jézus Krisztusban Isten megváltja (= megszabadítja) az embert saját átkától, amely konkrétan a törvény történeti szerepében fejeződik ki. Ez azt jelzi, hogy Isten irgalmas és bocsánata nem közeledhetik a bűn határozott és végleges ítélete nélkül, amelyet Krisztus magára vett a kereszten. Nincs szabadítás az átok történeti beteljesedése nélkül. De lehet ezt "pálíbb" módon is fogalmazni: Jézus Krisztusban megláthatjuk, hogy a törvény és a halál átkának kegyelmi értelme is van, melynek célja a szabadítás. Ebben a vonatkozásban a Római levél csak azt tisztázza, hogy ez az átoktól való megszabadítás egyúttal a bűntől (Róma 6,18-23) és a haláltól (Róma 6,21 s köv.; 8,21) való szabadítás is. Ezeket az ellenséges hatalmokat, amelyekről Krisztus megszabadít, nem kell égi, angyali vagy sátáni hatalmaknak tartanunk,

sem lélektani vagy társadalmi kötelékeknek. A törvény, a bűn és a halál nem más, mint ugyanazon egy valóságnak: Isten átkának történeti kifejezései. A bűnnek, Pál szerint, semmi tartalma sem volna, ha az isteni átok a törvény útján meg nem erősítette volna azt. Gal 3,13 tehát pontosan fejezik ki a páli váltságtan alapját. Isten átka azért teljesedett be Jézus Krisztusban, hogy az áldás kiáradhasson. Az átok az áldást szolgálja.

3. Megszabadulunk, de hogyan?

Amíg a szabadulás páli eszméjét a megváltással magyarázzuk, nem csupán azt vesszük észre, hogy ennek ára van, hanem azt is, hogy miképpen megy végbe és mit jelent az a megszabadított számára. A szabadság gondolatát ki kell egészítenie a megváltás gondolatának. A megváltás a rabszolgasorból való történeti kiváltás. Nem egy olyan alkuról van szó, amelyet Isten és Jézus Krisztus folytat a rabszolgapiacra; ez nem változtatna a rabszolga jogi helyzetén. A szabadság és a váltság egybefonódó eszméje az új élet felé irányít. Ezzel Róma 7-8-ban, a Galata-levélben pedig a 4,1-3, 4,5-7 és 4,8-9 szakaszokban találkozunk.

A rabszolgasorból a szabad ember állapotába való átváltás gondolata Pál apostolnál két fő árnyalatban mutatkozik meg. A Galata-levélben ez úgy van bemutatva, mint a jogi nagykorúságra való történeti felemelkedés, mint a fiúság állapotára való jutás az örökbecfogatás következtében (4,1-7), és Istennek Jézus Krisztusban való megismerése (4,8-9). Az első Korinthusi levélben (6,19 s köv. 7,23) Pál egészen más szövegösszefüggésben épp ellenkezőleg arról ír, hogy a megváltás a bűnösöket az önmaguknak (6,19) vagy az embereknek (7,23) szolgálata helyett új rabszolgaságra: a Lélek (6,19) vagy Krisztus (7,22) boldog szolgálatára a Római levélben az igazság (6,18) vagy Isten (6,22) szolgálatára vezette.

De hogyan megy végbe az egyik állapotból a másikba való átváltás? A rabszolga-kereskedő hasonlatát idézve újból: elképzelhetjük, hogy az új tulajdonos, miután minden szükségességet megtett új szolgája (dúlosz) megváltására, felszabadítja előző kööttségéből, most igyekszik valóban tulajdonává tenni. Pál e döntő pillanatot három olyan formában írja le, amelyeket nehéz közös nevezőre hozni. A Galata-levélben (5,13) az apostol a szabadságra való elhívásról (ep' eleütheria ekléthéte) beszél; a kereszthen beteljesedett szabadítás következményeként az embernek szóló apostoli igehirdetés felhívásáról van szó. Ez a hívás nem erkölcsi vagy lelki buzdítás, hanem mindenekelőtt annak hirdetése, ami a kereszthen már megtörtént; felhívás, hogy higgyünk abban, amit ez az esemény jelent. Róma 8-ban ez a birtokbavétel a Lélek tette (l. még Gal 4,6). Végül Róma 6-ban Pál értenünk engedi, hogy ez a keresztségben történik meg. Ugyanannak az eseménynek ez a három vonatkozása nem egyenlő fontosságú. Schlier (Th Wb NT II, 496) a római katolikus exegézis szerint azt a gondolatot védelmezi, hogy Pálnál elsődlegesen és lényegileg a keresztség vezet be az új "rabszolgaságot" (sachlich und zeitlich primär in der Taufe). Mi ellenkezőleg úgy gondoljuk, hogy Róma 6 (lásd Róma 6,17-18) és mindenekelőtt Róma 8 és Gal alapján ezt az átmenetet az igehirdetésnek a Szentlélek erejével a szívekre gyakorolt hatása idézi elő, az egyházban pedig a keresztség révén nyilvánossá teszi. Mi több, tárgyunk szempontjából Róma 6-ból figyelembe kell vennünk, hogy az embernek ez az Ige általi felszabadulása nem pusztá egyenjogúsítás; az igehirdetés tulajdonképpen halálra veti az embert Jézus Krisztussal "együtt", amint az új élet is abszolút kezdet, feltámadás; a törvény rabszolgájának meg kell halnia, hogy a Lélek rabszolgájává lehessen.

4. Megszabadulunk, de milyen célból?

Erre a kérdésre Gal kettős választ ad. Láttuk, hogy az Ige által megszabadított ember új szolgálatba lép. Gal ezt úgy írja le mindenekelőtt, mint a szabadságban való kitartást: "...a szabadságban ... álljatok meg, és ne kötelezzétek el ismét magatokat szolgaságnak igájával." A megszabadított

embert ugyanis állandóan fenyegeti evangéliumi szabadsága feladásának veszélye; beteges vágyat érez a törvény szolgálatára: a legalisták ajánlásai Pál érzése szerint azt a titkos szükségletet elégítik ki, amely a galátákat (6,12-vel szemben) a vallásos szörszálhasogatás és aprólékos törvénytisztelet felé való visszatereléssel mentesíti a hit egyszerűbb és radikálisabb cselekedetétől. Az első keresztyén szolgálat tehát az ígében nyújtott szabadság érintetlen megőrzése. A Galata-levél másodsorban azt fejti ki, hogy ezt a szabadságot a szeretetben kell és lehet teljessé tenni.

(L'épître de Saint Paul aux Galates. Neuchatel. Delachaux et Niestlé. 110-112.)

Fordította: Péter Miklós

Prédikációk

Csiha Kálmán

A gadarai

Alapige: Márk 5,18-19

Bibliolvasás: Márk 5,1-21

Egy nyugtalan, nehéz és viharos éjszaka után Jézus Krisztusra a túlsó parton sem vár pihenés és nyugalom!

Az után a bizonyos viharos éjszaka után érkeznek a túlsó partra, amikor Jézus elalszik a hajóban és a viharban, amikor félelmeikkel, kétségbeesésükkel és szemrehányásukkal felébresztik a tanítványok, ezt mondván: "Nem törődsz vele, hogy elveszünk?!"

Az után az éjszaka után vagyunk, amikor a túlsó parton, a Jordán folyó keleti partján Jézus újra munkához lát.

Egy szerencsétlen, megszállott, ördögös ember kerül az útjába!

Ennek az életét kell Jézus Krisztusnak, a pogánylakta vidéken, a Tízvárosok egyikében, Gadara vidékén meggyógyítania.

Milyen jó, hogy Krisztus a túlsó partokat is meglátja és meglátogatja.

Mi mindig csak az innenső parton élünk, a magunk partján állunk, és önzően csak a magunk életét visszük Krisztushoz.

Mi mindig a magunk partján látjuk meg a magunk gondjait, könnyeit, sok szenvedését, bánatát és gyászát.

Mi mindig csak az innenső parttal törődünk!

A mi áldott Krisztus Urunk, akiről már Ezékiel próféta is hirdette, hogy "megtudják a pogányok, hogy én vagyok az Úr!" - átment a túlsó partra is, átment a Genezáret tavának arra a részére is, ahol pogányok, szíriaiak, görögök, Jézus Krisztust még nem ismerő emberek éltek.

Tanulj meg Jézustól nemcsak a magad gondjaival törődni, hanem meglátni a más gondjait is, tanulj meg meglátni az élet túlsó partjait is, tanulj meg meglátni a túlsó embert, a túlsó szomszédot, a túlsó parton reád váró, szeretetet szomjúhozó, gyógyulás után éhező embereket is!

Jézus Krisztus ennek a gadarai ördögösnek megváltoztatja az életét.

Mennyire nem szoktunk mi emberek hinni abban, hogy az életet meg lehet változtatni!

Sok csalódás ért mindannyiunkat, és ezért nehezen tudjuk elhinni azt, hogy egy elzüllött ember lehet még egyszer jó édesapa. Mennyire nehezen hiszünk abban, hogy megváltozhatnak az emberek, hogy megváltozhatnak valaki, aki eddig távol volt tőled, gyűlölködő, téged sokszor félretaposó, elnyomó ember volt. Nem hiszed, hogy lehet még belőle barát, lehet még belőle feléd nyújtott kéz és szeretet!

Mennyi csalódásról és keserűségről beszél sok család, sok-sok élettárs, aki azt látja, hogy bármint fogadkozik is társa, nem lesz belőle többé hűséges és jóságos, szerető és gondos hitves.

Sok gyermek fogadalmainak nem hisz már a szülő.

Sok szülőnek sem tud hinni már a gyermek. Nem hiszi, hogy más lesz az édesapja vagy az édesanyja!

Nehezen tudjuk elfogadni azt, hogy megváltozhatnak az emberek!

Mi nem tudjuk megváltoztatni őket. Egyedül Jézus Krisztus mellett történhetnek meg ezek a csodák. Előtte nincs elveszett ember. Jézus kereső és megtaláló Úr, aki azért indul el Gadarába, hogy észrevegye, megtalálja és meggyógyítsa azt az egyetlen ördögöst.

A Jézus érkezése előtti időből nagyon szomorú dolgokat olvasunk a Bibliában erről a gadarairól. Azt olvassuk róla, hogy éjjel-nappal a hegyeken

bolyongott. Kiközösítették soraikból, de nem tudtak semmit sem tenni vele. Ez a gadarai megszállott és ördögös, láncokkal és béklyókkal megkötözött ember volt. Ereje akkora volt, hogy szétfeszítette és ledobta magáról az erős láncokat is. Sírboltokban lakott a Tízváros egyikének, Gadarának a környékén. Egyedül, kitaszítottan hordozta a maga örülségét, nyomorúságát. Társtalanul, egészen egyedül bolyongott ezen a világon! Saját magának is ártott. Kövekkel metélte a testét, ledobta magáról a ruhákat. Senkit és semmit nem túrt maga mellett. Bűnveszélyes és közveszélyes elmebeteg volt.

De amikor Jézus arra jön, akkor elébe siet és leborul előtte!

Az az örült, aki senkit nem túrt eddig maga mellett, aki csak futott mindig a hegyeken, most leborul Jézus előtt. Nem tudja, hogy mi is lesz az életével. "Mi közöm hozzád?" mondta, de e visszautasítás ellenére is leborult Krisztus előtt.

Jézus megváltoztatja az életét. Meggyógyítja ezzel a szavával: "Eredj ki, tisztátalan lélek, ez emberből!"

Mennyi szükség van a mi Gadaránkban, a mi otthonunkban is arra, hogy Jézus Krisztus belőlünk is kiűzze a tisztátalan lelket, ami minket is oly sokszor menekültekké tesz a világban. Nekünk is arra van szükségünk, hogy Jézus azt mondja: eredj ki, tisztátalan lélek, s így kiűzze belőlünk azt, ami az életünket tönkretette, beteggé és egyedülvalóvá tette.

Megváltozik a gadarai élete!

Egyszerre minden más lesz, mert Gadara földjén csoda történik! Az az ember, aki eddig futva bolyongott a hegyekben, az az ember most leül Jézus mellé! Az az ember, aki ledobott magáról minden ruhát, most fel van öltözködve és mi több: észnél van!

Így változnak meg életek Krisztus mellett!

Te, aki szereted azt, hogy az életed sok láncát ledobd magadról, most boldogan láncold oda szívedet a te Megváltóhoz és csendesesen ülj mellette!

Az emberek akkor az ördögösöskön úgy akartak segíteni, hogy leláncolták őket. Mert csak így nem tettek kárt magukban vagy másokban.

Jézus Krisztus úgy segített, hogy az egyetlen és igazán nagy láncot, a bűnnek láncát vette le ennek az embernek az életéről.

Erre van szükségünk nekünk is.

Arra van szükségünk, hogy ő azt a láncot, ami a szívünk köré csavarodik, a bűnnek a bénító láncát leoldja és minket meggyógyult emberekké változtasson.

Az ördögös, amikor Jézus hajóba ül és eltávozni szándékozik, arra kéri az Urat: engedje meg, hogy ő is vele mehessen.

Mondhat-e mást ez a meggyógyult ember?

Ez az ember tehet-e mást, mint azt, hogy azt, aki őt meggyógyította, aki nem húzta szorosabbra szíve köré a láncokat, egész életén át kövesse. Tehet-e mást, mint azt, hogy kérje: engedd, Uram, hogy veled mehessek, hogy beülhessek a te hajóba, hogy veled mehessek túl a Jordánon, Genezáret tavánál is tovább, hogy örökre veled maradjak!

Nem csodálkozunk, hogy ezt kérte a gadarai meggyógyult ember! Hisz te is, ha kapsz valami kicsi jószágot az emberektől a világban, akkor komolyan ragaszkodsz hozzájuk és szeretnél mindig velük lenni, minél több ideig velük maradni!

A gadarai nemcsak a biztonságot várja Jézustól, hanem a szeretetnek és a hozzá lehajló irgalomnak a további megtapasztalását, és ezért akar mindig vele maradni!

És akkor Jézus azt mondja neki: "Eredj haza a tiedhez!"

Van úgy, hogy Jézus Krisztus azt mondja: Kövessetek engem! Megelőzően már megállt a Genezáret tónál, és azt mondta a tanítványoknak: "Kövessetek engem!"

Megállt a Lévi asztalánál, és azt mondta: "kövess engem". A meggyógyult bélpoklosnak pedig azt mondta: "Eredj el, a te hited megtartott téged!"

Volt, amikor azt mondta: "Eredj el, és többet ne vétkezzél!" És volt, amikor azt mondta: "Eredj haza a tiedhez!"

Jézus Krisztus küldetését nem lehet sablonra húzni, ő akkor és oda küld, akkor és oda hív, amikor és ahová akar! Nekünk egyet kell megtanulnunk:

és pedig azt, hogy a küldő Krisztus szavának boldogan engedelmeskedjünk és oda menjünk, ahová küld!

Jó lett volna a gadarainak Jézussal menni!

Jézus azonban sokkal nehezebb helyre küldi: "Eredj haza a tieidhez!" Oda, ahol eddig talán kinevettek, ahol kicsúfoltak, ahol megkötöztek, ahol mindent megtettek, hogy kiűzzenek maguk közül, mert féltek tőled.

Most eredj haza a tieidhez, és tanuld meg, te gadarai ember, amit eddig nem tudtál az életedben, ezt a két szót: haza a tieidhez. Hogy neked is van már újra otthonod, családod, akik féltek tőled és elűztek, most visszavárnak és visszafogadnak! Tanuld meg újra megismerni az otthon melegét, örömet és szeretetét!

Eredj haza a tieidhez, és tanuld meg azt a drága szót, hogy a "tiéd", tanuld újra, hogy neked is vannak gyermekeid, van élettársad, vannak testvéreid és szüleid! Vannak "tieid", akikkel Isten megáldott téged.

Te most nem jössz velem - mondja Jézus a gadarainak -, a szolgálatot te egy nehezebb úton fogod betölteni, de ez a nehéz út egyben csodálatos és szép út: a tieid közötti szolgálat útja.

Nekünk is sokszor jobb lenne Krisztussal menni!

Sok ember úgy érzi, jobb lenne erről a partról minél hamarabb a túlsó partra menni. A bánata, a gondja, az egyedülisége messzire ragadná, de Jézus nem engedi és azt mondja neked, hogy haza kell menned és meg kell tanulnod azt, hogy otthon másként kell élni, mint eddig éltél. Ugyanott, csak másképpen! Ugyanazok között, de másképpen. Csak így tudjuk megérezni ezt a szót a "tieid" között!

Bennünket is így küld Isten Fia haza a mieinkhez.

Menj haza, mert várnak téged! Gadarai beteg, vár téged valaki, aki imádkozó szívvel, szüntelenül kéri Istent, hogy megváltozzék az életed. Menj haza megváltozva! A Jézus Krisztus szeretetéből, gyógyításából váltságot merítve! Hidd el, hogy várnak téged. Élj úgy, hogy várjanak! Úgy változzék meg Krisztus mellett az életed, hogy mindig haza várjanak!

Ha azt érzed, hogy nem várnak haza, ha belépve a házba, nem a hazavárás örömet érzed, akkor először menj el Jézus elé és borulj le zaklatott, ideges lelkeddel, és kérd tőle, hogy új életet teremtsen benned, olyan életet, amiért aztán boldogan és örömmel várjanak haza a tieid!

Ha ennek a gadarai történetnek semmi jelentősége sincs a te számodra, csak az, hogy vannak, akik várnak reád, ha csak ez az egy dolog ragadta meg most a te figyelmedet, ezt Krisztus mondja neked, ő akarja a szívedre kötni: menj, eredj haza hozzájuk, és vidd az örömhírt, hogy "Nagy dolgot cselekedett veled az Úr, és hogy mint könyörült rajtad!"

Eredj haza a tieidhez, és látszódjék meg az életeden, az életeteken, hogy nagy dolgot cselekedett veled és veletek a mi Megváltó Urunk, a Jézus Krisztus! Ámen.

Dávid Lajos

Keresztelő Jánosról

Alapige: Máté 11,7-11

Bibliaolvasás: János 1,19-30

Abban a helyzetben, melyben az Úr Jézus Krisztus ezt a beszédet elmondja, sokkal fogékonyabbak voltak a hallgatók ennek az üzenetnek a meghallgatására és meghallására, mint mi, szinte kétezer évvel az események után.

Miért? Azért, mert egészen közel volt hozzájuk a Keresztelő János kora és személyisége. Annyira közel, hogy amikor Keresztelő János elküldi követeket Jézushoz és azt kérdi tőle, hogy te vagy-e az eljövendő, vagy valaki mást várjunk, akkor Jézus így szól: mondjátok meg Jánosnak azt, amit láttok

és hallotok, hogy a betegek meggyógyulnak, a vakok látnak, a poklosok megtisztulnak, a halottak feltámadnak és a szegényeknek evangélium hirdettetik akkor mintha ott lenne közöttük Keresztelő János élő személyisége, úgy, ahogy őt a Jordán mellett megismerték és hallgatták; Keresztelő János mindenkinek felkeltette az érdeklődését.

Tőlünk térben és időben nagyon messze van a Keresztelő János kérdése. Van-e valahol e történetnek kapcsolópontja a mával? Jézus Keresztelő Jánost értékelő beszéde és a ma embere között? Vajon miként lehet érteni, hogy az Isten országában a legkisebbek nagyobbak, mint Keresztelő János, hisz ő volt az Újszövetség és az Ószövetség határvonalának legnagyobb útkészítő prófétája? Vajon itt az emberek jellemzéséről van szó, mikor azt kérdi Jézus: mit látni mentetek? Nádszálat? Puha ruhában öltözött embert? Prófétát? Vagy maga Jézus Keresztelő Jánosról mondja ezt? Ki volt Keresztelő János, és ki kell hogy legyen az útkészítő egyház?

Hogy egy kicsit közelebb kerüljön hozzánk ez az egész kérdés, el kell gondolnunk, hogy Keresztelő János kora az útkészítés kora, a Jézus befogadását előkészítő idő, mely Keresztelő János küldetésével lezárult. A Keresztelő János küldetése páratlan és egyszeri, de a Jézus Krisztus küldetése mind az idők végéig érvényes. Krisztus nem csak a jerikói két vak számára akar világossá lenni! Nem csak a bűnös nő számára akar felmentés és bocsánat lenni! Nem csak a gutaütött számára akar épség, gyógyulás lenni! Jézus mindenütt és mindenhol gyógyulás és épség, élet és öröm, ahol őt befogadják. Befogadásához az akadályok elhárulása szükséges. Keresztelő János Jézus útkészítője volt akkor, amikor a megváltó születését Isten kijelölte. Feladata az volt, hogy a nép számára világossá tegye azt, hogy kicsoda Jézus Krisztus. Ugyanígy van útkészítője ma is Jézus Krisztusnak, mely felhívja rá a figyelmet, mely kiáltó szó a pusztába, mely továbbadja annak az Úrnak a reád és a reám vonatkozó igényét, aki ma is gyógyulás és látás, élet és feltámadás. Tehát nincs befejezve az útkészítés. Keresztelő János meghalt, de Isten a két advent között, Jézus Krisztus második eljöveteleig útkészítőnek rendelte az igehirdető egyházat, az egyház igehirdetését, de a te gyülekezetekben személy szerint neked is, aki hallgatód az Igét, útkészítő követévé kell válnod.

Keresztelő János kora lejárt, de a történelmi korok újra találkozhatnak, mert szüntelen jelen van a nyomorúság és ezért szüntelen az igény a megváltó Jézus után. Mert szüntelen a szenvedés és szüntelen az igény a gyógyító orvos után. Mert állandó a halál és állandó az igény az iránt, aki a halálból életet támaszt. Nekem és neked itt és bárhol szükségünk, életbevágóan szükségünk van Jézus Krisztusra, és ezért szükséges, hogy a kiáltó szó el ne némuljon, ezért szükséges, hogy a hitetlenség és az elerőtlenedés pusztájába eljőjjön az útkészítő és kiáltó szóként Jézus Krisztusra irányítsa a figyelmet, hogy hozzá menjünk, hogy tőle kérjünk, hogy előtte nyissuk meg szívünket, hogy neki adjuk át terheinket, hogy vele osszuk meg életünk problémáit, mert egyedül csak ő a megoldása életünknek.

Ma az egyház folytatja Keresztelő János küldetését. Ezért alapigénkben Jézus Krisztus az egyházzal beszél. Mit akar ma a világ az egyháztól? Miért veszi körül ma fokozott érdeklődés az egyházat? Mi az egyház küldetése az útkészítés munkája által? És ez már nem egy távoli probléma, hanem a mindennapoknak, a mának és a holnapnak, az egyház igehirdető szolgálatának a kérdése. Van-e egyáltalán az egyházra szükség? Mi ez a szükség? Be tudja-e tölteni az igehirdetés ezt a feléje irányuló hívást és kihívást?

Jézus itt három látásról beszél. Mit láttak az emberek Keresztelő Jánosban? Nádszálat, akit a szél ide-oda hajlít? Puha ruhába öltözött férfit, aki világi hatalomnak, a királyi udvarnak a szavát közvetíti a nép felé? Vagy prófétát láttak benne? Az akkori emberek legtöbbje egynek látta őt az Ószövetség prófétái közül, még ha a legnagyobbak tartották is őt.

Figyeljünk kissé közelebbről e három látási módra!

Mit jelent az, hogy Keresztelő Jánosban nádszálat szerettek volna látni az emberek? A nádszál a Bibliában a hajlékonyság, az ide-oda való hajlóság, de nem feltétlenül a megalázkodás jelképe. Maga az ember az a megre-

pedt nádszál, akit az Isten kegyelme mégis megvéd attól, hogy megtörjön és összetörjön. A nádszál az alkalmazkodás jele. Mindig úgy hajlik és hajlong, hogy kifogja a szél életet megtörő erejét. Hajlik és hajlong, hogy a szél elmúltával újra kiegyenesedjék. Keresztelő János iránt is lehetett egy ilyen igény. Azt várták volna, hogy legyen az emberi igényekhez igazodó simulékonyság és hajlékonyság, de semmiképpen se megalázkodás és gerinctelenség.

Vajon Keresztelő János betöltötte ezt a váradalmat? Keresztelő nagyon keményen szól. Mintha látná már a Megváltó kezében a fejszét, mely a fák gyökerére vetettet. Mérges kígyók fajzatai! Kicsoda intett meg titeket, hogy Isten eljövendő haragjától megmeneküljete? - intézi a felszólítást és a kérdést a farizeusokhoz és az írástudókhoz, akik kimentek a pusztába. Keresztelő János nem volt megalkuvó ember. Igen keményen beszél a bűnről, melyet az emberi eltévelyedés forrásának tekintett. Az özösvetségi nagy elődök mintájára azok közé a próféták közé tartozott, akik nem hajoltak meg senki előtt, akik szembeszálltak királyokkal és hatalmasokkal. S ha kellett, akkor az életüket is kockáztatták.

Vajon hogy töltheti be ma az egyház az útkészítés feladatát? Úgy, hogy mindenkit kiszolgál? Úgy, hogy mindig úgy hajlik és hajlong, hogy minden szelet kivédjen? Vajon az egyház mint útkészítő jobbra és balra egyaránt hajlongó nádszál? De ha Keresztelő Jánosban és az egyházban egy mindenféle szélben ide-oda hajlongó és szüntelenül csak alkalmazkodó közösséget akarnak látni az emberek, akkor csalódní fognak.

Az anyaszentegyház ma is annak a Keresztelő Jánosnak a nyomdokain jár, aki nem vállalja a hajlongó nádszál szerepét. A maga gyengeségében és törékenységében a nádszálhoz hasonló egyház csak egyetlen szél előtt hajlong, s ez az a Szentlélek, aki pünkösdkor megrázta az ünneplő Jeruzsálem városát. Az egyház minden másfajta meghajlása és hajlongása nem más, mint a Krisztus ügyének elárulása.

Kicsoda Keresztelő János? Puha ruhába öltözött férfi? Azt mondja Krisztus, hogy azok a királyi palotákban vannak. A királyi palotákból jövő hatalom és parancs elfogadása Krisztus ügyének szolgálatában a másik nagy kísértés. Volt az egyháznak olyan korszaka, amikor a királyi udvarokkal szövetkezett és puha ruhába öltözött férfi módján akarta Krisztus előtt az utat készíteni. Gondoljunk csak a misszió korát, az első hőkorszakot követő időkre. Mennyit kellett akkor is és azóta is pirulnia az egyháznak ezért a bűnös szövetségért, ezért a puhaságért és elpuhulásért.

Nem hozott dicsőséget az egyháznak, és nem vitte előbbre a Krisztus ügyét. Lehet, hogy van egy olyan elvárás is az egyház felé, hogy minden áron, ha kell, akár a hatalommal szövetkezve is, igyekezzék túlélni az Isten ügye terjedése közben felmerülő nehézségeket, mert a végén úgyis Isten mondja ki a döntő szót.

Az egyházban szükség van a szelídségre, de szükség van a keménységre is, az erőre is. Ez az erő azonban nem a hatalom és főleg nem a világi hatalom és mindennek felett nem az erőszak ereje, mivel az egyház hatalma az az erő, amelyik az első pünkösdi idején árad szét az egész világra. Ez az erő lüktetett és dobogott a Krisztus szavaiban, akiről feljegyezték a tanúk, hogy erő van a szavaiban és nem úgy tanítja őket, mint az írástudók, hanem úgy, mint akinek hatalma van. Neki ádatott minden hatalom mennyen és földön.

Isten anyaszentegyháza az igehirdetés útkészítésében nem puha ruhába öltözött világfihoz hasonlít. Nem a világi hatalom képviselőjével kell kezét fognia, hanem az erős Istennek kell engedelmeskednie, mert csak így tudja közel vinni az emberekhez a végítéletre érkező Krisztusról szóló örömhírt.

De az sem megoldás, hogy az útkészítő csak úgy egyszerűen átadja az ótestamentumi próféciákat. Nem, mert Keresztelő a próféták legnagyobbika. Így minősíti őt Jézus, és ezzel azt akarja velünk megértetni, hogy valami egészen új kezdődik vele, Jézus Krisztussal valami páratlanul új kezdődik. És ezt az újat nem lehet úgy képviselni, hogy az ócska, régi tömlőbe bele-

töltöm az új bort, mert a tömlő szétreped. De nem lehet úgy sem, hogy az ócska ruhára rávarrom az új foltot, mert akkor a régi ruha szétszakad. Az új bort új tömlőbe kell tölteni. Nem lehet a régi életet és a régi vallásos felfogásokat átültetni az új szövetség világába. János lezárja az ószövetségi kort, és átadja helyét Krisztusnak. A Krisztus bizonyágtevő egyháza, mint a gyökereit a földre eresztő fa, az ószövetségi kijelentés világába mélyed, és táplálkozik mindazzal a lelki haszonnal, amit Isten hajdan a próféták által adott az egyháznak. De felismeri a hitben azt az egészen új helyzetet, amelyik Krisztus eljövételével az egyház számára elérkezett. Krisztus szüntelen az egyház ajtaja előtt áll és zörget. Az út Krisztus számára elkészült, és a prófétai egyház úgy tesz ma bizonyosságot a Krisztusban való új életről, hogy az ajtó előtt zörgető, az egyházból sokszor kirekesztett és megvárakoztatott Krisztust teszi élete középpontjává. A prófétáló egyház arra hívja fel a figyelmet, hogy Krisztus előtt kell megnyitnunk szívünket, mert ez az az újtestamentumi prófécia, amire szükségünk van ahhoz, hogy a keresztyén egyház a Krisztus számára útkészítő prófétai egyház legyen. Ez az újtestamentumi egyház már benne él a kegyelemben. Már ismeri a keresztt csodáját. Ez az egyház szélesre tárta kapuit a világ népei előtt. Útkészítése nyomán ma milliók haladnak a Krisztusban való kegyelem és váltság útján. Ha Keresztelő csak Izrael népének hirdette az eljövendő Krisztust, úgy ma az egyház missziói területe az egész világ, az egész lakott föld. Erről tettek bizonyosságot a karácsonyi angyalok is, amikor minden népeknek örömet hirdettek, amikor a magasságos menny Istenének dicsőségéről és a föld békeességéről, az emberekhez való jóakaratról énekeltek.

Szüntelen halljuk szívünkben a mennyei seregek karácsonyi énekét, hogy valóban Krisztus útkészítő egyháza lehessünk és maradhassunk mind a világ végezetéig. Ámen.

Geréb Zsolt

Nem szemmel láthatóan

Alapige: Lukács 17,20-24

Bibliaolvasás: 1Thesszalonika 5,1-9

Makkai Sándor egykori püspökünknek volt egy kedvenc gondolata a templómi istentiszteletről. Azt szerette volna, ha templomaink mindig nyitva lennének és a nap minden órájában egy lelkész vagy egy lektor felolvasná az evangéliumból a tékozló fiú történetét. Jézusnak ez a példázata olyan beszédes, olyan nyilvánvaló, hogy nem kíván semmilyen magyarázatot, üzenete minden hallgató előtt világos és érthető. A templomba belépő ember az Ige friss szavaiból merít, és annyira feltöltekezik, hogy szinte szárnyakat kap az Igével való táplálkozásra és az Istennel való együtt járásra.

Hasonló gondolatot vetett fel egy teológiai hallgató az elmúlt héten. Az Ige hirdetéséről és hallgatásáról lévén szó egy órán, az volt a véleménye, hogy elégséges lenne az Ige felolvasása, mert a Szentírás szava most is olyan erőteljes, hogy nem szükséges emberi okoskodással vagy erőtelen, esetlen emberi beszéddel kiegészíteni azt. Valóban, mindkét gondolat tartalmaz egy igazságmozzanatot. Pál apostol a Római levélben azt írja: "A hit hallásból van, a hallás pedig Isten ígéje által" (10,17). Péter apostol Pál leveleivel kapcsolatban azonban megjegyzi, hogy azokban vannak némely nehezen érthető dolgok, amiket a tudatlanok és állhatatlanok elcsúrnék-csavarnak (2Pt 3,16). Az evangéliumban valóban vannak olyan fogalmak, olyan képzetek, olyan kijelentések, melyek magyarázatra szorulnak. Sok esetben Jézus is megvilágította a tanítványoknak a példázatok rejtett értelmét, és tette azt azzal a szándékkal, hogy azt nyilvánosan, mintegy a háttetőkről hirdessék az embereknek.

·Mai alapigénk szintén azon igeszakaszok sorába tartozik, melyek első hallásra nem érthetők. Olyan kifejezések, szavak fordulnak elő benne, melyek jelentése felett még a Biblia-fordítók is vitatkoznak. Ezért vállalkozunk most arra, hogy a Szentlélek segítségével és fogyatékos emberi esz-közök igénybevételével tolmácsoljuk az Ige egykori és mai üzenetét.

Az alapige a farizeusok kérdésével kezdődik: Mikor jön el az Isten országa? Egy olyan kérdéssel közelednek Jézushoz, mely élénken foglalkoztatta a korabeli zsidóság mindegyik csoportját. Isten országának a fogalma az Ószövetség alapján Isten uralmát, Jahve királyságát jelenti. Isten királysága azt jelenti, hogy ő uralkodik a teremtet világban és a történelemben. A tizennyolcas imádságban az első századi farizeusok azt kérik Istentől: "Légy felettünk Király, mint azelőtt" (11. kérdés). A Római Birodalom szorításában azt a reményt táplálták, hogy Isten az igaz Messiás által helyreállítja Dávid királyságát a Sionon. A farizeusok számára Isten országa földi nagyság és hatalom volt. Olyan evilági birodalomnak képzeltek el, mely Izrael határain belül fog megvalósulni, és amely politikai hatalmat és dicsőséget fog biztosítani a választott nép számára.

De vajon hogyan valósul meg ez a nagyszerű váradalom? Erre a kérdésre az első századi zsidóság körében többféle feleletet adtak. Az apokaliptikus zsidóság véleménye szerint e birodalomnak a jövetele Istentől, az ő mindenható akaratától függ. Emberi hozzájárulással nem lehet siettetni Isten országának a beköszöntését. A zeloták, a zsidóság egy másik csoportja, ezzel szemben azt állították, hogy a Dávid királyságát fegyveres felkeléssel, vagyis forradalommal lehet felállítani. Erre a harcra készítette a nagypénteki történetben szereplő Barabás is partizán csapatait. A farizeusok letettek már az erőszakos módszerek alkalmazásáról, ők a törvény megtartása által kívánták siettetni Isten országának az eljövételét. Az első századi rabbik azt állították, hogy Izrael népe megszabadulna ellenségeitől, ha az egész nép kétszer megtartaná teljesen a szombat törvényét. Mindhárom csoport azonban megegyezett abban, hogy Isten országa mindenki által látható és megfigyelhető módon el fog jönni. Jézus kortársainak a szemében az égi jelenségek, a természeti katasztrófák és a háborúk olyan jeleknek számítottak, amelyek Izrael szabadításának közeli jövételét jelezték.

A mikor kérdése azonban a tanítványokat is foglalkoztatta. Ezért intézik a feltámadott Jézushoz ezt a kérdést: "Uram, avagy nem ez időben állítod-e helyre az országot Izraelnek?" (ApCsel 1,6). Jézus válasza mindkét esetben elutasító: "Isten országa nem szemmel láthatólag jó el. Sem azt nem mondják: Ímé, itt, vagy ímé, amott van"; Jézus tehát először két tagadó választ ad. Isten országa nem jön megfigyelhetően, és nem jön úgy, hogy helyét meg lehetne előre mutatni. A "megfigyelés" szó az égi jelenségek megfigyelésére vonatkozik.

Jézus korában a naptár összeállításához a páska éjszakáján megfigyelték az égi testek állását. Ezért ezt az éjszakát a "megfigyelés éjszakájának" nevezték. Jézus válasza tehát azt jelenti, hogy Isten országának az eljövetele nem függ égi jelektől, naptárilag meghatározható időpontoktól. A számításokat, a kíváncsiskodó kérdéseket tehát visszautasítja Jézus. "Nem a ti dolgotok tudni az időket vagy az alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyeztetett" (ApCsel 1,7), mondja a tanítványoknak. Isten országának az eljövetele egyedül az Atya mindentudásának a titka. Isten ezt a titkot sem az angyaloknak, sem a Fiának nem jelentette ki. Ő a történelem Ura, aki szabadító tettei által a világ megváltásán fáradozik. Az ő országának a megvalósulása független minden emberi hozzájárulástól, minden vallásos teljesítménytől vagy katonai beavatkozástól. Isten az ő szabad végzése szerint hozza el az alkalmas időt. A napok és órák számítása nem kötheti le a gyülekezet figyelmét. Az ilyenfajta spekulációk mindig hamisnak bizonyultak és bizonyulnak. Gondoljunk csak a különböző vallásos csoportok törekvéseire, melyek többször meghatározták a beteljesedés napját és több rendben felfokozták a hívek várakozását egy adott évszám megjelölése által. Amikor a számításuk nem vált be, újabb elméleteket dolgoztak ki.

Jézus azonban nemcsak a "mikor", hanem a "hol" kérdését is visszautasítja. Jézus kortársai Isten országának a földrajzi helyét Izrael földi határai között képzeltek el. A farizeusoknak adott válaszában arra utal, hogy Isten országának a helyét nem lehet politikailag körülhatárolni. Ez azt jelenti, hogy az Atya birodalma nem politikai hatalom, mely egyetlen népek vagy egyetlen országnak, esetleg egyetlen egyháznak az uralmát valósítja meg e világon. Milyen időszerű Jézusnak ez a figyelmeztetése, hisz ez azt jelenti, hogy elutasít minden olyan nemzeti törekvést, amely Isten nevében akar hatalmat gyakorolni más népek felett, legyenek azok igazhitű zsidók, szerb ortodoxok, lengyel katolikusok vagy dél-afrikai reformátusok. Jézus e mondása ugyanakkor azt is jelenti, hogy Isten országát nem sajátíthatja ki magának, bármilyen vallásos többletre hivatkozik is, egyetlen egyház vagy egyetlen vallásos csoport sem.

De akkor hol van Isten országa? - teszik fel a kérdést Jézus beszélgetőtársai. A válasz így hangzik: Isten országa közöttetek van. A szöveg betű szerinti fordítása: "Isten országa bennetek van." Lutherhez hasonlóan Károli Gáspár is így fordítja a görög szöveget. Ebben az esetben ez azt jelentené, hogy Isten országa az ember belső világában van jelen. Ebben az esetben Isten királysága nem más, mint egy lelki-erkölcsi valóság. Ez a fordítás azonban nem veszi figyelembe azt, hogy a megelőző igeszakaszban Lukács úgy tesz bizonyosságot Jézusról, mint aki nemcsak lelki, hanem testi gyógyulást is ajándékozik a belpoklosnak. Az evangéliumok tanítása szerint Isten országában nemcsak az ember szíve tisztul meg, hanem az éhezők is megelégnének. Isten országa az emberekhez jön és a mi egész valónkat akarja megváltani. Tehát helyesebb, ha az új fordítás értelmezését fogadjuk el: Isten országa közöttetek van. De milyen formában van jelen Isten országa az emberek között? hangzik fel újra a kérdés. Erre Jézus ígéhirdetése és rendkívüli tettei felelnek. Ígéhirdetői szolgálatának kezdetén Jézus a názáreti zsinagógában Ézsaiás próféta jóvendölését olvassa fel a Messiás eljövételéről: "Az Úrnak lelke van énrajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szeméinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét" (4,18-9). A prófécia felolvasása után így kezdte első ígéhirdetését: "Ma teljesedett be az Írás a ti hallásotokra." Keresztelő Jánosnak, aki tanítványai által megkérdezi Jézustól: "Te vagy-e az, aki eljövendő vagy mást várjunk?" így felel: "...a vakok szeméik világát veszik, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangélium prédikáltatik" (7,22).

Mindezek a vallomások azt jelzik, hogy Jézus beszéde és csodái Isten országának a jelei. Jézus ígéhirdetése és cselekedetei által maga Isten fordul az ember felé, maga az Úr találkozik az emberrel, maga az Úr lép közösségre vele. Jézus jövelele nyomán öröm, békeség, élet és igazság sarjad azok között, akik befogadják őt, akik nem botránkoznak meg őbenne. Akik Jézus mellett döntenek, akik meghallják a hirdetett evangéliumot, vagyis a tanítványok, a bűnösök, a vámszedők s mindazok, akik bűnbánattal válaszolnak hívására, azok alkotják Isten új népét. A farizeus és a vámszedő példázatában Jézus azt hirdeti, hogy a vámszedők megelőzik a magukat igaznak tartó zsidókat az Isten országában. Jézus messiási működésével tehát elkezdődött Isten országa az emberek között. Isten királysága azonban nem szűkíthető le egy kisugárzó pontra, mivel a királynak hívei vannak, akik az Uruk hatalmi körében élnek, akik engedelmeskednek királyi törvényeknek.

Jézus azonban nemcsak a kezdetét hirdette Isten országának, hanem beteljesedését is megjövendölte. Ezt a beteljesedést is saját személyéhez kapcsolta. A felolvasott Igében az eljövendő beteljesedésről szólva az Ember Fiának napjára utal. Az Ember Fia alakjában visszatérő Jézus minden előze-

tes bejelentés, minden figyelmeztetés nélkül fog eljönni. A tanítványoknak az a feladata, hogy készen legyenek Jézus visszajövetelére. A közbeeső időben a tanítványok nem láthatják őt, és ez súlyos megpróbáltatás lesz hitük számára. Ezért kívánjuk látni az Ember Fiának napját, a visszatérő Jézus dicsőségét. Az Ige szerint számolniuk kell azzal, hogy nem teljesül azonnal kívánságuk. Annál nagyobb a veszélye annak, hogy áldozatul esnek a hamis várakozás reménységének. Jézus arra tanítja követőit, hogy a benne való hit nem jelentheti minden tévtanítás elfogadását. Ne kövessenek ilyen híreszteléseket, mert az Embernek Fia úgy jön el, mint a villám. Egyszerre láthatóvá válik mindenütt, úgyhogy a megjelenési helynek a kérdése így viszonylagossá válik.

Az Ember Fia jövetelét váró gyülekezetnek egyetlen biztos fundamentuma a Jézus beszéde, Istenről, az ő országáról és az ő akaratáról szóló kijelentése. Erre a kijelentésre a gyülekezet ráépítheti jelenét, de ráépítheti jövődjét is. Aki hittel hallgatja Jézus Igéjét, aki bízik ígéreteinek a beteljesedésében, az nem rendül meg a szenvedések és a próbák között. Nem tagadja meg az ő nevét. Aki pedig vállalja Krisztus beszédét, aki vállalt tesz róla az emberek előtt, arról Krisztus is vallást fog tenni az utolsó nap, amikor eljön az Atya dicsőségében.

Mit ígért Jézus az ő hallgatóinak? A lelki szegényeknek a mennyek országának örökségét, a szelídeknek a föld örökségét, a síróknak vigasztalást, az igazságra éhezőknek megelégitést, az irgalmasoknak az irgalmasság elnyerését, a tiszta szívűeknek Isten meglátását, a békességre igyekezőknek az istenfiúság jutalmát. A szegények, sírók, szelídek, szenvedők, igazságot keresők arra az öröme és dicsőségre néznek, melyben Isten országában lesz részük. Boldog az az ember, aki hittel fogadja Jézus ígését. Ámen.

Kerecsi János

Félelem helyett fiúság

Alapige: Róma 8,14-15

Bibliaolvasás: Máté 3,13-17

Világunk tele van szorongással, félelemmel. Sikertelenségeink, kudarcaink vannak, melyek bátortalanságot szülnék. A keresztyénség első idejében ezek a félelmek fokozatosan az elviselhetetlenségig nőttek, hisz a hitükért üldöztetésnek kitett keresztyének sokszor fizettek életükkel.

Pál maga is látja ezeket az eseményeket. Igyekszik is bátorítani a híveket, hogy maradjanak meg a hitben, mert erősebb minden hatalomnál az, aki vezérli a keresztyéneket, hiszen az Úr Jézus Krisztus a keresztyénség parancsában a neki adott hatalomról úgy nyilatkozik, hogy az teljesen és tökéletesen átfogja mind a mennyet, mind a földet.

I.

A Római levélben Pál apostol egyenesen Isten Lelkének vezetéséről beszél. Ez a Lélek nem a szolgaságnak lelke, hanem a szabadságnak és a fiúságnak a lelke. Az a másság, amiről az Ige szól, tulajdonképpen biztatás és bátorítás is, hisz kifejezi azt az alapigazságot, hogy Isten fiai kizárólag csak azok, akiket Isten Lelke vezérel, viszont akiket nem Isten Lelke vezérel, azok mások.

Jézus megkeresztelésének történetében felhangzik a Szentlélek által tett kinyilatkoztatás: "Ez amaz én szerelmes fiam!"

Mindenki által ismeretes a szülő-gyermek kapcsolat bensősége. Az arámeus "Abba" szó pedig egyenesen ennek a bensőséges viszonynak a kifejezése (Róma 8,15).

Isten ebben az atya-fiú kapcsolatban viszonyult az ő népéhez. Az Újszövetség idején ugyanebben a bensőséges kapcsolatban viszonyul hozzánk is, ma élő keresztyénekhez. A féltőn szerető Isten nemcsak szereti népét, nemcsak gondját viseli neki, hanem egyúttal neveli is népét. Amikor ez a kapcsolat a bűn miatt megromlott, akkor Isten megbüntette népét. Amikor ez a kapcsolat a kölcsönös szeretetben élt, akkor áldás volt a nép életén.

Isten atyai szeretetének vezetésével formálódtak a nagy történelmi események Izrael népe történetében. Az Egyiptomból való szabadulás, a honfoglalás, a filiszteusok fölötti győzelem, a babiloni fogságból való szabadulás mind-mind Isten népe iránti diadalmas szeretetének bizonyosságai. De amikor Izrael fiai elhagyták Istent és megrontották az atya-fiú kapcsolatot, akkor szomorú események következtek be. Ezek közé számítjuk például a babiloni fogságot vagy a római megszállást.

II.

Minden új esztendő valójában gonddal kezdődik, hisz számba vesszük azt, hogy kik is hiányoznak körünkben, hogy kiket temettünk el az elmúlt esztendőben. Számba vesszük továbbá azt is, hogy milyen események értek bennünket. Mik okoztak félelmet, mik szereztek örömet számunkra. De tulajdonképpen azt kell számba vennünk, hogy milyen módon szabadított meg Isten bennünket, a gyermekeit, életünk sok-sok próbatétele, szenvedése, kísértése és válsághelyzete közepette. Ha helyes mérleget állítanánk el, akkor bizony látnunk kellene azt, hogy Isten soha sem hagyott el bennünket.

Ez új év első vasárnapján is arra biztat bennünket mai szent Igénk, hogy bízzuk magunkat Isten vezetésére, mert csak így tudunk megszabadulni szorongásainktól, félelmeinktől és kísértéseinktől. Mert ha magunk vezettük magunkat, bizony legtöbbször egyre inkább belegabalyodunk félelmeink hálójába, és nem tudunk szabadulni gondjaink és rettegéseink csapdájából. Bűneink ilyenkor nem kisebbednek, hanem mindaddig nőnek, amíg teljesen úrrá nem lesz fölöttünk a félelem és kétségbeesés.

Az elmúlt esztendőben is milyen sokan jártak szomorúan, mert nagy szárazság volt, mert nem volt eső, féltek, hogy nem lesz termés, nem lesz kenyér. De azok, akik imádkoztak és Istenben bíztak, azok meglátták, hogy Isten atyai szeretete nem a mi emberi számításaink szerint mérte ki számunkra a termést, hanem a maga szeretetéből adott mindnyájunk számára bőséges termést.

Amikor tombolt körülöttünk a gyűlölet és az egész környéken féltünk, hogy jönnek a gonosz emberek, akkor megtapasztalhattuk, hogy Isten nem engedte, hogy a gyűlölség lángjai még magasabbra csapjanak, hanem kioltotta félelmünk lobogó tüzeit és mi megmaradtunk. A fiúságnak lelke, amelyet Isten ajándékkal adott számunkra, mindig a kezünkbe adja a reménység sisakját és a szeretet pajzsát, melyekkel képes megoltalmazni bennünket a gonosz minden nyilvánosságától. De sajnos ezekkel az isteni ajándékokkal nem tudunk kellően bánni, hanem fejszertetten, kétségbeesetten menekülünk és elfelejtjük mindazt, amit Krisztustól tanultunk.

A fiúságnak lelkével győzte le a keresztyénség a római birodalmat. Ennek a léleknek a segítségével tudott megállni Luther ellenségei előtt félelem nélkül. Ennek a léleknek ereje adott támaszt őseinknek megmaradni az igaz hitben. Ez a lélek épített templomot és iskolát. A fiúság lelke segített a gyógyulás reménységében hordozni erőtlenségünket és betegségeinket. Ez a lélek vezérelte felénk nyugati testvéreink szeretetét. Ez felfedezte számunkra árvainkat és szegényeinket. A fiúság lelke adott erőt nekünk templomunk megjavításához. E léleknek az ereje ma is él és ma is vezet bennünket. Ez új esztendő új útjaiban is naponként kormányozni fog.

III.

Nem tudjuk, milyen út áll előttünk ebben az évben. De bizonyosan tudjuk, hogy minket Isten tovább akar vezetni az üdvösség útján. A kisgyermek bizonytalan lépétei megerősödnek, ha kezét belesimíthatja atyja erős kezébe. Ha belefogózzhatik atyja kezébe, mindjárt bátrabban lépdelhet előre. Isten a tékozló fiaikat is várja, hogy nekünk adja Lelkének erejét, hogy vasárnapról vasárnapra belefogózzunk felénk kinyújtott kezébe. Nem tudjuk, hogy mit hoz számunkra ez az esztendő, nem tudjuk, hogy milyen megpróbáltatások várnak reánk. Nem tudjuk, hogy kinek a koporsója mellett kell majd megállnunk, hogy kit kényszerít ágyba a betegség. Nem tudjuk, hogy kinek a sorsa változik rosszról jóra vagy jóról rosszra. Nem tudjuk, hogy kinek jut majd öröm, kinek bánat. De azt tudjuk, hogy azoknak, akiket Isten vezérel, minden egyformán javukra van. De azt tudjuk, és ezt tanítja mai alapigénk, hogy belefogózzva Isten kezébe, és Jézus tanítása szerint Atyánknak nevezve őt, biztonságos lesz számunkra minden lépésünk ez új esztendő minden egyes napján.

Fogadjuk el ezt a vezetést. Isten Lelkének vezetése azt jelenti számunkra, hogy általa részesei lehetünk és leszünk az élet Istentől megáldott örömeinek. Így nem a bűn cselekvésére, hanem az igazság cselekvésére nyerünk erőt, mert "senki sem cselekszik bűnt, aki Istentől született".

Nikodémus, bár nehezen, de végül is megérti azt, hogy mit jelent a Lélek ereje, mely újjászüli az embereket. És ennek nyomán elfogadja a fiúságot. A tagadó Péternek is a Lélek vezetésére kellett bíznia magát, hogy ne féljen többé megvallani a Krisztust, hanem bizonyosságot tegyen róla élete feláldozása árán is.

Galata 3,26-ban azt olvassuk, hogy a Krisztusban való hit által mindnyájan Isten fiai vagyunk. Isten fiai, akiket nem hagy el a mennyei Atya, hanem úgy vezérel, mint egykor Izrael népét, mint egykor az apostolokat, mint egykor az első keresztyéneket, mint egykor a reformátorokat, mint egykor hitvalló őseinket.

Legyünk boldogan Isten fiai, akik egészen rábizzák magukat az Úrra, hogy napról napra ő vezessen bennünket, hogy megszabaduljunk a bűn szolgaságának nyomorúságától és a fiúság örömeiben megfogván Isten felénk nyújtott kezét, bátran haladjunk erőről erőre, győzelemről győzelemre az örök élet partjai felé, mert akiket Isten lelke vezérel, azok Isten fiai, mert akik Istent szeretik, azoknak minden egyformán javukra van. Úgy legyen. Ámen.

László Dezső

Jézus és a gyermekek

Alapige: Lukács 18,15-17

Bibliaolvasás: Máté 18,1-6

Az egyik legbájosabb, legmegragadóbb evangéliumi történetet olvastam föl. A központjában Jézus és a gyermekek állanak. Alig lehet szebb képet elképzelni: az Isten egyszülött Fia maga köré gyűjti, ölébe veszi és megáldja az emberek gyermekeit, és ezzel mindennél világosabban kimutatja, hogy az emberek fiai és leányai az Istennek is a gyermekei. Az egész történet egy nagy bizonyágtétel arról, hogy semmi, még a tökéletlen, fejletlen gyermekség sem akadály abban, hogy valaki Jézusé lehessen. Az ő emberek iránti szeretete minden korlátot ledönt, mindenkit magához vonz és mindenkint megáld.

A történet a benne lévő nagy változás folytán is igazi evangéliumi történet. Lefolyása alatt megváltoznak a gyermekek és a tanítványok. A gyermekek elnyerik a legdrágább földi jót: a mennyei Atya áldását. A tanítványok

pedig kénytelenek belátni, hogy senkit sem szabad Jézustól elzárniok, helytelenül cselekedtek, amikor nem akarták, hogy a gyermekeket a szülők Jézushoz vigyék. Megtárgul szűk emberi látásuk, és egyetemes nagy távlatok nyílnak meg előttük. A farizeusok a bűnösöket nem akarták Jézushoz engedni, a tanítványok a gyermekeket. Íme, kiderül, hogy minden lélek a Krisztusé, és hogy Krisztus mindenkié. Úgy, amint énekelni fogjuk: Ti gyermekek, kicsik, nagyok, a tietek is Jézus.

I.

A történet nem említi, hogy kik vitték a gyermekeket Jézushoz. Csupán annyit mond, hogy vivének pedig hozzá kisgyermeket is. A történetet elbeszélő mindhárom evangélista hasonlóképpen ír. Annak az általában elterjedt hiedelemnek, hogy az édesanyák vitték a gyermekeket Jézushoz, nincs bibliai alapja. Minden bizonnyal a gyermekek java része az édesanyai ölből került át a Jézus ölébe, de föl lehet tétélezni, hogy apák is vittek oda gyermekeket, sőt nagypák és nagyanák is szorongattak a sokaságban egy-egy gyermeket a karjukon. Úgy kell az egész jelenetet elképzelni, ahogyan ma játszódik le egy-egy ritka látványosság, amikor ott vannak a felnőttek között, a felnőttekkel együtt a gyermekek is.

A bibliai szövegből nagyon figyeljünk meg egy egészen kicsiny kötő szócskát. Így ír Lukács: vivének pedig hozzá kisgyermeket is. Nemcsak magukat vitték ezek az emberek Jézushoz, hanem a kisgyermeket is. Később olvaszuk, hogy egy-egy pogány háza népestül lett a Jézus tanítványa. Senki sem mehet egymagában Jézushoz, mindenkinek vinnie kell a kedveseit s köztük elsősorban a gyermekeit is. Amit a magunk számára értékesnek, fontosnak tartunk, abban a gyermekeinket is részesítenünk kell. Ez az oka annak, hogy az anyáknak és az apáknak egyaránt kötelességük gyermekeiket is Jézushoz vinni, ha az ő életükben már nyilvánvalóvá lett, hogy Jézus az Üdvözítőjük.

Az evangélium szerint csak az a cselekedet értékes, amely igazi személyes meggyőződésből fakad, amely mögött személyes felelősség feszül. Ez látszik ebben a történetben is. Ezek a szülők nem küldötték, hanem maguk vitték gyermekeiket Jézushoz. Elmélkedjünk csak ezen a kérdésen egy keveset. Vajon mi visszük vagy küldjük a gyermekeinket Jézushoz? Én inkább azt gondolom, hogy küldjük és nem visszük. Hányszor hangzik el esténként a családokban: na, gyermekek, mielőtt elaludnátok, szépen imádkozzatok. Hányszor megkérdezzük a már nyugovóra tért gyermekünkötől, imádkoztál már, lelkem, s ha a válasz az, hogy még nem, akkor hangzik a fölhívás: na hát akkor imádkozzál. Egy alkalommal évekkal ezelőtt szülői konferenciát tartottam. A téma a gyermekek vallásos nevelése volt. Megkérdeztem a szülőktől, hogy közülük hány szokott a gyermekével együtt imádkozni, hányak a személyes, egyéni imádságát, Isten előtti bűnvallását, háláját, kérését hallotta a saját gyermeke? Olyan megdöbbenő volt a válasz, amikor kiderült, hogy a szülők nagy része csak imádkozni tanította a gyermekeit, de sohasem imádkozott vele együtt. Pedig, testvéreim, csakis az a gyermek tanul meg igazán imádkozni és fog nemcsak gyermekkorában, hanem felnőttkorában is imádkozni, aki a szülei hangos imádságán keresztül döntő bizonyossággal meglátja: az imádság nem a gyermeki életkor játsszi magatartása, hanem a felnőttek életének legfontosabb erőforrása.

Az imádság kérdésére azért tértem ki részletesebben, mivel ma ez az egyik legfontosabb út, amelyen a szülők gyermekeiket Jézushoz vihetik. Vigyük csak a gyermekeinket Jézushoz, együtt imádkozva velük, együtt olvasva az Igét, együtt énekelve drága zsoltárainkat. És szülői szívünk magányos, csendes, titkos imádságaiban vigyük a gyermekeink sorsát az Úr elé, kérjük buzgó fohászokásban az Úr áldását az ő parányi életükre.

Ne küldjük őket a templomba, hanem hozzuk. Nincs annál szebb látvány, mint amikor az egész család együtt jön a templomba. Elöl a gyermekek egymás kezét fogva, és mögöttük a szülők szép egyetértésben. Jézus nem magányosan, hanem gyermekeinkkel együtt vár ezen a helyen, és gyermekeinkkel együtt vár ott fenn, az örökkévalóságban is!

II.

A történet legmeglepőbb részlete az, hogy maguk a tanítványok akadályozták a gyermekeket és a szülőket abban, hogy Jézushoz juthassanak.

A jelenet az egyházban játszódik le. A központban ül az egyház feje: Jézus. Mellette az általa kiválasztott apostolok, az egyház szolgái, köröskörül a gyülekezet: szülők gyermekeikkel. A gyermekek és Jézus között a tanítványok állnak, ők az akadály abban, hogy a gyermekek Jézushoz jussanak.

Amikor ezt olvassuk az írásból, mindenekelőtt nekünk, a Jézus mai szolgálóinak kell nagyon mély és őszinte bűnbánatot tartanunk. Jézus arra mutat rá, hogy mi lelkipásztorok akadályozzuk a gyermekeket abban, hogy Jézushoz juthassanak. Olyanok vagyunk, mint az apostolok, a felnőttek közötti egyházi munkát fontosabbnak és értékesebbnek tartjuk a gyermekek közöttinél. Úgy véljük, hogy az életből már kifelé tartó idősebb embereket kell az evangéliummal táplálni, erősíteni és tisztítani, a gyermekeknek még lesz idejük erre. Jézus azonban együtt akarja látni a szülőket a gyermekekkel. Nagyon sok mindent megtanítunk a gyermekeknek: bibliai történeteket, egyháztörténeti adatokat, kátékérdéseket, egyházi énekeket. Fől kell tennünk azonban a kérdést, hogy mindezeket keresztül megmutatjuk-e a gyermekeknek a keresztyén vallás központját, az egyház fejét, az ő áldott, őket forrón szerető megváltójukat, magát Jézust. Mennyiszer lesz éppen az, amit a valóságban tanítunk, akadály a gyermek és Jézus között.

Milyen keményen szól az ítélet: aki megbotránkoztat egyet az én legkisebb tanítványaim közül, jobb, hogy malomkövet kössenek annak a nyakára és a tenger mélységébe vessék (Máté 18,6). Az botránkoztatja meg a gyermekeket, ami megakadályozza őket abban, hogy egészen szabadon és tisztán megláthassák, megszerethessék Jézust. Ő, a magunk életének mennyi elszólása, mennyi nem hitből fakadó cselekedete, mennyi elmulasztott, de a gyermekek által olyan nagyon várt jótette botránkoztatja már meg a magunk és mások gyermekeit, akadályozta meg őket abban, hogy Jézushoz juthassanak.

Annak, hogy a gyermekek eljuthassanak Jézushoz, ma is mi keresztyén szolgák, nevelők, szülők vagyunk a legnagyobb akadályozói. Milyen jó, hogy Jézus nem mondott le a mi gyermekeinkről s az általunk támasztott akadályok között és fölött is hangzik az ő szelíd hívó szava: engedjétek hozzám jőni a gyermekeket, mert ilyeneké a mennyeknek országa. Jézus részéről semmi akadály sincs annak, hogy a gyermekeink az övéi lehessenek. Egyedül csak mi magunk vagyunk az okai annak, ha gyermekeink nem jutnak el Jézushoz és nem részesülnek az ő áldásának javaiban. Ma igazi bűnbánatban kell megkeresnünk és eltávolítanunk azokat a bennünk és az egyházban lévő akadályokat, amelyek miatt gyermekeink nem juthatnak el Jézushoz és az ő áldásához.

III.

Jézus nemcsak hívta magához a gyermekeket, hanem ölébe is vette megáldotta őket. Ezzel döntő módon kifejezte, hogy a gyermekek az övéi s éppen úgy részesei Isten országának és az ő gyülekezetének, vagyis az egyháznak, mint a felnőttek. Abban a korban, amikor még a gyermekeknek az egyéniségét senki el nem ismerte, amikor jóformán csak tárgynak és nem személynek tekintették őket, Jézus döntő módon megmutatta, hogy a gyermek nem kisebb értékű, mint a felnőtt. Jézus mutatta meg legelőször, hogy a gyermek személyiségét, személyes igényeit éppen olyan komolyan kell vennünk, mint a felnőttekét. A gyermekeknek éppen úgy joga van mindenhez, mint a felnőtteknek, ami az életük fenntartásához feltétlenül szükséges. Csecsemőkortól kezdve tisztelni kell a gyermekben is a teljes embert, az emberi személyiséget.

A keresztyénségen belül egy-két szekta okosabb akar lenni, mint maga Jézus. Ezek azt tanítják, hogy a gyermekeket nem szabad megkeresztelni, mivel a gyermekek még nem fejlődtek oda, hogy föl tudják fogni Istennek

Krisztusban közölt kegyelmét. Mi velük szemben éppen a mai bibliai történet alapján hajtjuk végre a gyermekek keresztelést. Amihez a jogot és az elkötelezettséget maga Jézus adja. Ha ő bevette őket a maga országába, a vele közösségben élők gyülekezetébe, a keresztyén egyházba hisz lényegében ezt fejezi ki az a tény, hogy ölébe vette és megáldotta őket -, akkor semmiképpen sem szabad ezt külsőképpen is kifejezni a kereszttség végrehajtása által? Éppen mint a bibliai szülők, mi is Jézushoz visszük a gyermekeinket, amikor őket megkereszteljük, minden keresztelésnél maga Jézus veszi ölébe a gyermekeket és áldja meg őket.

Jézus azt mondja a gyermekekről, hogy ilyeneké a mennyeknek országa. Aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint gyermek, semmiképpen nem megy be abba. Kevés olyan evangéliumi hely van, amelyet annyira félreértettek, mint éppen ezt. A félreértések egyik véglete az az állítás, hogy a gyermekek azért birtokosai Isten országának, mivel ártatlanok. Úgy vélem, mindennek szülő a saját tapasztalatából megállapította, hogy bizony a mi gyermekeink, bármilyen kedvesek és drágák is nekünk, valóban bűnben fogantattak és születtek, mert mind a rosszra való hajlandósággal jöttek a világra, s ha nem nevelnők és tanítanók őket, emberi mivoltukból kivetkőznének. Mások úgy értelmezik a helyet, hogy az egyház állandó kiskorúságban, örökös tanulatlanságban akarja tartani a lelkeket, mert csak a kiskorú emberek lehetnek az Isten országának a tagjai. Mi ebben a kérdésben Pál apostollal szólunk: ne legyetek gyermekek az értelemben, hanem a gonoszban legyetek gyermekek, az értelemben érettek legyetek (1Kor 14,20). Jézus maga is állandóan növekedett bölcsességben, míg gyermek volt (Lk 2,52). A mi egyházunk mindig elől járt abban, hogy a gyermekeket is és az egyház tagjait is tanítani, nevelni kell, hogy éretté kell tenni őket az értelemben. Jézus azt mondja, ha olyan alázatosak nem leszek, mint a kisgyermekek, nem mehetek be az Istennek országába. A gyermek alázata azt jelenti, hogy rá van szorulva a szüleire, legelső sorban az édesanyja emlőjére, nem tud magában és magától, mások segítségével élni. Amikor tehát Jézus a gyermekies lelkületet teszi az Isten országába való bejutás föltételévé, akkor nem arra gondol, hogy nem kell az embereket tanítani, hanem arra, hogy a bűnnel és a gonoszszággal szemben legyenek gyermekek, tehetetlenek, tehetségtelenek, másfelől úgy engedelmeskedjenek a mennyei Atyának, olyan gyermeki rajongással, szeretettel ragaszkodjanak hozzá, mint a gyermekek földi szüleikhez.

Lényegében tehát arról van szó, hogy nekünk kérges szívű, megkeményedett lelkű, kiaszott érzésű, mindenbe beletörődött felnőtteknek a gyermekektől kell megtanulnunk szépen, boldogan, örömben élni. Mindezt pedig azonnal megnyerjük, mihelyt a gyermekek lelke szerint kezdünk a mennyei Atyához viszonyulni. Jézus emlékeztet arra, hogy nemcsak mennyei Atyánk van, hanem lelki édesanyánk is, az anyaszentegyház. Ennek emlőjéhez kell úgy ragaszkodnunk, ahogyan a kisgyermek ösztönösen ragaszkodik az édesanyja melléhez. Egyetlen vágya és akarata van csak, újból és újból édes, meleg tejet szopni, hogy az élete megmaradhasson, növekedhessék és erősebbé lehessen. Így kell nekünk is az egyház emlőjén, az igehirdetésen csüggenünk, hogy abból megtartó, megerősítő táplálékot szívhassunk. Az anya naponta hányszor teszi tisztába a gyermekét, fürösztögeti, dajkálgatja. Így hánt ki és tisztít meg az egyház is a bűnnek piszkos pelenkájából és tesz tisztába a Krisztus büntörölő vérének ereje által.

Legyetek gyermekek, hogy bemehessetek az Isten országába, a vele való boldog közösségbe. Éljetek a lelki édesanya, az egyház által nyújtott minden kegyelmi ajándékkal. Ennek a módját pedig a gyermekektől tanuljátok meg. Erre figyelmeztet Jézus.

Sokan szoktak sopánkodni azon, hogy milyen kevés krisztusi elem van az életünkben, a világban és az egyházban. Ma kiderült, hogy sokkal több van, mint amennyit mi észreveszünk. Jézus azt mondja, hogy aki egy kisgyermeket befogad az ő nevében, őt magát fogadja be. Minden gyermek a Jézus követe, az Isten országának a képviselője közöttünk. Ezt azonban csak azok veszik észre, akik a Jézus lelke szerint éreznek és gondolkodnak. Jézus

itt van velünk, ott van a saját családjában, ő néz ránk a gyermekünk két szemén keresztül. De vajon észre vesszük-e mindezt?

Aki az Igét ma igazán meghallgatta, másképpen fogja nézni a maga és a másik ember gyermekét, vágyani fog a gyermekek után, és legnagyobb örömeinek fogja tartani a gyermekek társaságát keresni. Jézus a gyermekeken keresztül akar mássá tenni és megnyerni az Isten országa számára.

Hallottam egy történetet. Egy juhász kis bárányt visz az ölében. Mögötte cammog az anyajuh. Megkérdi valaki, talán beteg a bárányka, hogy ölébe vette. Nem a kis bárány, hanem az édesanyja beteg. Őt azonban nem tudom az ölembe venni, hogy hazavigyem a faluba. Fölvettem a báránykáját, mert az után, annak a nyomán ő maga is hazajön a saját lábán. Különbözik nem tudnám a nyájából kiszakítani és hazahajtani.

Gyermekeink ott vannak a jó pásztor, a Jézus ölében. Viszi őket magával a mennyei Atya hajlékába, Isten országába. Az az igazi szülő, aki gyermeke nyomán elindul a pásztor után és hazaérkezik, hogy otthon megtalálja lelke gyógyulását, békességét, megújulását és örömét. Így vezet bennünket Jézus gyermekeink által Isten országába. Ámen.

Walter Lüthi

Krisztus születése

Alapige: János 1,1-18

Bibliaalvasás: János 8,12-16

Ha a népnyelv szerint minden kezdet nehéz, úgy ez a mondás csak az emberileg lehetséges területére vonatkozik. Vannak idők, amikor a népek szája feltűnően merészen és követelőzve új kezdésről beszél. Az új, a még nem volt az utca jelszava lesz, és akkor néha úgy hangzik, mintha tényleg mi emberek képesek volnánk a kezdésre és a véghezvitelre. Azonban ez a Bibliában másként hangzik. Itt nem az ember az, aki újat gondol és mond és kezd, mivel itt minden kezdet Isten ügye. Tekintet nélkül az "új időket" hangoztató büszke beszédünkre, itt megállapítást nyer, hogy "semmi sem új a nap alatt". De mindazzal szemben, amit mi emberek öntudatosan kezdetnek és új kezdetnek nevezünk, a Biblia feltűnően szófukarnak bizonyul. Szorosan véve tulajdonképpen csak egyetlenegy kezdőt és bevégezőt ismer és fogad el, és ez Krisztus, mivel neki adta az Atya azt, hogy az első és az utolsó legyen. Ha azért a Biblia első lapján ez áll: "kezdetben teremté Isten az eget és a földet", úgy és ezt akarja itt János mondani már ott volt Krisztus. Különbözik annak az életkorát, aki embernek született, csak a születés pillanatától lehet számítani. De Krisztusnál másként van. Krisztus az előtt a nap előtt él, amelyen születése történt, történeti tény lett. Mint Teremtő és Megváltó, jóval azelőtt dolgozott, hogy a világ ezt megtudta: mivel Krisztus régebbi, mint az az ismeret, amellyel felőle rendelkezünk.

Erről az örök Krisztusról beszél itt a negyedik evangélista, amikor a születéséről szóló tudósítását ezekkel a titokzatos szavakkal vezeti be: "Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél." Ezzel egyszerűen azt akarja mondani, hogy az Ige, mellyel kezdetben Isten a világot teremtette, mikor így szólt: "legyen", ez a teremtő Ige már Krisztus volt, az örök Ige, és "minden általa lett és nála nélkül semmi sem lett, ami lett". Így Isten akaratából Krisztus mindennek a kezdője. Ha aztán a Biblia utolsó lapján még egyszer "új égről és új földről" hangzik az ígélet, úgy ennél az utolsó új kezdetnél is megint csak Krisztusról van szó, mert ő nem csupán a kezdet, hanem ő a vég is. Krisztus születése, melyet itt a negyedik evangélista elmondani készül, a jelentőségével túlnyúlik a világ teremtésén, visszafelé és előre, azon is túl, amit mi világ végének nevezünk. Krisztus

nemcsak kezdet és vég, hanem minden kezdetnek és minden végnek ura, Istentől rendelt kezdő és bevégező, tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.

Krisztusnak ezt az örökkévalóságát szögezi le itt Keresztelő János is, amikor "kiáltott, mondván: ez vala, akiről mondám, aki utánam jó, előttem lett, mert előbb volt nálamnál". És ez az örök Krisztus az, aki a világ teremtésétől fogva nem szűnt meg munkálkodni egészen a mostani pillanatig. A negyedik evangélista megállapítja: akár tudtuk, akár nem, ő volt az, akinek életünket és megmentésünket köszönhetjük: "az ő teljességéből vetünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért". Kezdetől fogva az ő eddig elrejtett kegyelmének teljességéből élt minden teremtmény. De íme, a kegyelemnek ez a teljessége már nem akar sokáig titokban maradni. Íme, a karácsony titkában kijelentette magát. Természetesen az örök Krisztus az, aki itt megszületik. Ezért a Krisztus születéséről beszámoló negyedik evangélista ilyen csodálatosan széles alapon beszél. Lám, ez a magyarázata annak, hogy a három másik evangélistától különböző módon - a karácsony örömmüzenetét ezekkel a szavakkal kezdi: "Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige. Ez kezdetben az Istennél vala. Minden őáltala lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett."

"Kezdetben vala az Ige." Kezdetben nem a tett volt. Az isteni cselekvés sajátossága az, hogy az Ige megelőzi a cselekvést. Ha Isten cselekszik, akkor nem szokott "ajtóستól berontani", hanem először hírül adja az Ige által az ő cselekedetét. Így kell értelmezni az egész Bibliát mint Isten Igéjét, amely egy később bekövetkező cselekedetre vonatkozó üzenet és ígéret. Tehát mindig nem a cselekedet, hanem az Ige jelenti a kezdetet, és ahol valódi kezdés megy végbe nálunk, ott előbb Isten Igéje jelent meg. Isten Igéje évszázadokkal megelőzte azt az eseményt, amely karácsonykor bekövetkezett, s amelyről János itt beszél: "És az Ige testté lett, és lakozék miközöttünk." Így kell értelmezni azt, hogy János, mikor a Megváltó születéséről ad hírt, minden időközön át visszavezet minket mindennek a kezdetére, sőt még messzebb, addig, ahol az örökkévalóság tengere a mi partunkhoz csapódik: "Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige." Az Újtestamentum prófétai könyvében olvassuk egy helyen: "láték angyalt az ég közepén repülni, akinél vala az örökkévaló evangélium, hogy hirdesse" (Jel 14,6). Ennek az első résznek bevezetését olvasva, mely az egész negyedik evangéliumra annyira jellemző, úgy érezzük, mintha az említett angyalnak a szárnyacsapása érintene, "akinél vala az örökkévaló evangélium, hogy hirdesse".

De nemcsak időben, hanem térben is minden korlátot átlép a karácsonyi evangélium. Ez nemcsak egy "örökkévaló evangélium". A végbemenő szabadításnak mindent átfogó távolságát különben a többi evangélista is jelzi. Például Máté, amikor a bölcsékről beszél, akik a Kelet messzi homályából sietnek elő a világ Megváltójának imádására. Vagy Lukács, amikor arról a nagy örömről szól, mely "az egész népnek öröme lészen". Az egész népnek. János az ő karácsonyi evangéliumában világossá teszi, hogy Isten miként fog át mindent, amikor hirdeti: "minden őáltala lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett", és amikor az Igéről, mely kezdetben vala, tovább ezt közli: "őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága" - egyszerűen az emberek világossága. És Keresztelő Jánosról kimondja: "eljött a világba tanúbizonyságot tenni a világosságról, hogy mindenki higgyen őáltala". Mindenki! Aztán még egyszer: "az igazi világosság eljött volt már a világba, amely megvilágosít minden embert". Minden embert, s mindent, ami van! János evangéliumában mi azt a gyermek Jézust látjuk, aki a földet mint egy almát tartja kicsi kezeiben.

Ez az örökkévaló és végnélküli evangélium, amelyet semmi idő és semmi tér nem képes korlátozni. Am tovább annál nagyobb lesz a meglepetésünk, ha János mégis egy korlátról beszél. Ez jelen van. János nem mondja meg, honnét jött. Mintha a földből nőtt volna ki. A mennyei Atya örökkévaló és végnélküli mentő akaratának ellene áll egy titokzatos, gonosz akarat: a sötétség. "És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt" (más fordítás szerint "nem győzte le"). Ámbár "a világban volt

és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt". Még több, hogy egészen világossá tegye, mi történik, az evangélista elmondja: mi emberek megakadályozhatjuk ennek a világosságnak érvényesülését. Lehetőségünk van arra, hogy az evangélium előtt kinyissuk vagy bezárjuk a szívünket. Amire sem a tér, sem az idő nem képes, arra képes az emberi szív: "Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt."

"A sötétség nem fogadta be azt." "A világ nem ismerte meg őt." "Az övéi nem fogadták be őt." A sötétség - a világ - az övéi. Nem egyetlen földfeletti, sötét, lelki hatalom az, amely titokban szembeszáll vele, nem, mert "az erők", "a hatalmasságok" mindig egészen megfogható és látható alakot is öltenek a világi és egyházi viszonyok között. A "világ" annyira elzárkózott a világosságtól, hogy Augustus császár a maga fényességében egyáltalán nem látszik észrevenni a világosságot, amely Krisztussal a világba jött, Heródes viszont megtudja a hírt, megrémül, és azonnal útésre készül. Nem kisebb "világot" lát Máté, az egyházi intézményekben. Heródessele együtt rémülődik egész Jeruzsálem városa, a kegyesek városa, a választott, a szent város. Ahol otthon volna, az ő templomában, az övéi között, éppen ott utasítják vissza Krisztust a leghatározottabban: "az övéi nem fogadák be őt".

Azonban Krisztus egyáltalán nem szándékszik megtorpanni az ellenállás hármasságára, a sötétség, a világ és az övéi előtt. Ne fogadja be a sötétség, a világosság mégis fénylik! Semmiféle sötétség sem képes legyőzni őt. Ne ismerje meg a világ, ő mégis megismeri a világot. És ne legyen hely számára övéinek otthonában, ez mégsem akadályozza meg őt abban, hogy csak azért is az övéihez, éppen az övéihez jöjjön. Egyetlen Heródes, egyetlen vendégfogadó és egyetlen főpap sem képes megakadályozni, hogy Krisztus "Dávid magvából és Betlehemből" eljőjjön, ahogyan ezt Mikeás megjövendölte. Az ellenállás, mely kezdettől fogva szembefordul a Megváltóval, úgy mutatkozik meg János evangéliumában, mint dühös "titkos háború", végig, az utolsó küzdelemig újabb és újabb éles összeütközésekben és heves vitákban tér vissza. Isten maga az, aki harcol itt egy világért, amelyik kezdettől fogva hozzátartozik, és amelyiket ő soha, semmi körülmények között sem hajlandó valaki idegennek átengedni. Isten kiolthatatlan szeretete dolgozik itt, mert elhatározta, hogy a világot, melyet teremtett, meg is tartja, és ha szükséges, meg is menti, bármibe kerüljön ez. Ha kell, úgy utolsó ténykedésével ezt megteszi. És lám, szükség van rá! Isten utolsó tartalékát dobja be a sötétség, a világ, az övéi elleni harcba. A legdrágábbat áldozza fel, azt, aki kezdettől fogva nála volt, az ő Fiát: "Az Ige testté lett, lakozék miközöttünk."

"Az Ige testté lett", szándékosan testté! A test az a hely, ahol mi emberek a legkeményebb ellenállást fejtjük ki az élet és a világosság ellen, mert a testhez tartozik a lelkünk is, a mi "kegyes lelkünk is", minden tévedésével, titkaival és képességével. A test nem csak szenvedélyeink izzó kemencéje, és nem csak az a hely, ahol a legszembetűnőbbben vereséget szenvedünk a haláltól; a test a tévelygésnek és a démonoknak is lakhelye. És éppen ott, ahol legerősebb bástyáját emelte a sötétség, éppen ott, ahol leginkább világ a világ, és ahol övéi is a világot jelentik, éppen ott tetszett Istennek belépni az időbe. Az Ige testté lett, és lakozék miközöttünk. Az égnek ez a földre betörése, kiszámítottan ott, ahol a leginkább föld, felér egy háborús cselekedettel. Isten úgyszólván döntő csatára készül itt. De íme, nem azért, hogy megsemmisítsen, hanem hogy megváltson. Testté létele, olyan mint egy államcsíny, a szeretet államcsínye. Éppen azért lett az Ige kiszámítottan testté, hogy az egész emberen, legmélyebb sötétségével együtt, könyörüljön. Ebben a "szent háborúban" Isten semmi vért nem sajnál, nem sajnálja Fiának véréét sem.

Az, aki engedte, hogy a sötétség, a világ és "az egyház" ellen karácsony legyen, Úr az idők folyása, a mai idő önző folyása felett. Az ő karácsonya sohasem függ a kedvezőbb vagy kevésbé kedvező körülményektől. Ti, akik a rendkívüli terhek nyomása alatt nem hiszitek, hogy most szabad karácsonyt ünnepelni, halljátok meg: a világosság, mely a sötétségben csodálatos irga-

lommal minden idők felett fénylik, úr a sötétebb és világosabb, a jobb és gonoszabb idők felett egyaránt. Egy elkeseredett apa, aki négy hónappal ezelőtt elveszítette egyetlen fiát, legutóbb így kezdte levelét: "A karácsony számunkra a legfájdalmasabb emlékezés napja." Mégis karácsony lett, a sötétség nem tudta legyőzni a világosságot. Ez szól annak az édesanyának is, akinek tegnap a szépen feldíszített karácsonyfa mellől kellett elsőszülöttjét háromórás élet után visszaadnia. Az ilyen sötétségbe is beragyog a világosság. "Az Ige testté lett, és lakozék miközöttünk, és láttuk az ő dicsőségét mint az Atya elsőszülöttjének dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal." Ez az örömmüzenet akkor is érvényes, ha az összes szétört házastársi és családi kapcsolatokra gondolunk, melyek olyan súlyos fájdalmakkal keserítették meg ebben az esztendőben is a szíveket. És gondolhatunk a népek összetört kapcsolatára is. Ha a karácsony ennek a világnak állapotától függene, úgy ma ki tudná a világosság Igéjét hirdetni és hallgatni? Azonban éppen most mondjuk ki magunknak: az Ige, mely kezdetben vala, érvényes kell hogy legyen napjainkban is. Vajon a Megváltó kevésbé Megváltó a mi mostani annyira karácsonytalannak látszó világunkban? Az, aki "vala", mielőtt viharok zúgtak volna, vajon a szél után igazodnék, mikor az történetesen pont a mi mezeink felett fúj? És ha egyáltalán semmit sem látunk most az örökkévaló világosságból, miért ne hinnénk benne? Akinek szava volt kezdetben, akié az első szó, azé az utolsó is! Higgyünk ebben? Miért ne? Akié volt kezdetben az Ige, az maga volt saját személyében az Ige, s ő lesz ez az Ige, és marad az örökkévalóságig, ő, akiben mi hiszünk. Azt mondja János itt az evangélium első lapján és minden lapján, hogy amire nekünk igazán szükségünk van, az egyetlen dolog: a hit. "Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek."

Fordította: Nagy István

Nagy László

Jézus első paskája

Alapige: Lukács 2,41-51

Bibliolvasás: 2Mózes 12,21-28

A hűséges Izrael a szabadító Istent ünneplő és imádó boldog lelkek szent gyülekezete. Az ünneplő Izrael a megváltó Isten szent egyháza, mely egyfelől hálaadással emlékezik Isten megváltó és teremtő művére, gondviselése szakadatlan megnyilvánulására; másfelől pedig készül a végső idők nyugalomnapjára, az örökkévaló és örökké tartó ünnepre, amikor Isten lesz minden mindenkben. Izrael ünnepeinek legkülönbje az évenként visszatérő páska, melyet Nisan havában (március-április) tizennegyedikről tizenötödikére virradó éjszaka ünnepelnek:

Minden hithű izraelita legnagyobb szerencséjének és boldogságának tartja, ha évről évre megjelenhetik a jeruzsálemi szent templomban a páska, a kovásztalan kenyerek, illetve a pünkösöd ünnepén és személyesen gyakorolhatja Izrael teremtő és megváltó Istene iránti hit szerinti kötelességét (2Móz 23,15; 5Móz 16,16).

Esztendőről esztendőre, amikor téli dermedtségének álmából ébred és éled a természet, a páska ünnepének megszentelésére zarándokok serege kel útra a jeruzsálemi templom felé. A zarándokok seregével évről évre együtt ünnepel József és Mária is.

Mi a páskaünnep tartalma? A páska Istennek arra a győzelmes nagy tettére emlékeztet, amikor az egyiptomi elsőszülötteknek és az egyiptomi barmok első fajzásainak leöldöklésével úgy vonul bégig az Úr az egész országon,

hogy a saját elsőszülöttjét is gyászoló fáraó végre hozzájárul Izraelnek a szolgálat házából való kivonulásához (2Móz 12,20-21). Minden páska ünnepe Izrael azt az Urat ünnepli, aki választott népét átvitte a szabadságba; a szomorúságból az örömbé; a gyászból az örvendezésbe; a sötétségből a világosságba. Az egyiptomi szolgaság házából való kiszabadítása-kiszabadulása után Izrael számára merőben új történelmi korszak kezdődik. Izrael szent történetének alapvető nagy eseménye az egyiptomi fogságból való szabadulás. Isten e tetteire minden páska ünnepe Izrael e hitvallással felel: hatalmas kézzel hozott ki az Úr Egyiptomból (2Móz 13,9). Miközben a Vörös-tenger keleti partján felcsendül Mózes, majd Mirjám ajakán a győzelmes Jehovát ünneplő dicsérő ének, Egyiptom földjén a hadsereg elpusztulása nyomán teljessé mélyül az országos gyász (2Móz 15). Izrael a szabadulás történelmi tényében az üdvösség örömét éli át nemzedékről nemzedékre azzal a kiáradó boldogsággal, ahogy minden ébredő tavasszal Isten világteremtő művére emlékezik szent hálaadással.

József és Mária, valahányszor hazatért zarándokútjáról Názáret városába, mindig magával hozta a páskaünnep áldásait, Isten győzelmes nagy testének emlékeztetét és az üdvösség élő reménységét.

Aztán végre felvirradt Jézus számára is az első jeruzsálemi zarándokút hajnala. A tizenkét éves Jézus minden bizonytalansággal repes az örömtől. Izrael vallásos szokásjoga és kegyességi gyakorlata szerint a tizenkét éves kor betöltésével véget ér az önfeledt gyermekkor, és a szülők vallási felelősségét felváltja a felerősült ifjú saját felelőssége. A tizenkét éves kor betöltésével az ifjú Izrael kultuszközösségének érett és teljes jogú tagjává minősül. Az ifjúvá serdülő Jézus így és ezért indulhat a názáreti zarándokok seregével Jeruzsálem felé, a páska szent ünnepének boldogsága felé.

A magasztos ünnep önfeledt órái, boldogságos napjai pillangók szárnyán suhannak tova. A kis család is bemutatta templomi áldozatát - hisz az Úr rendelése szerint üres kézzel senkinek sem volt szabad megjelennie a páska ünnepe az Úr szeme előtt (2Móz 23,15; 5Móz 16,16) - és lelki megelégedéssel elindult haza.

Isten mai egyházának is rendkívüli nagy lelki szüksége az igazi ünneplés. Mai egyházunknak is az Úr Jézus megváltó művéhez kapcsolódó nagy ünnepeinken igen szükséges felemelkednie a templom szentségében a megváltó Istenhez, és igen szükséges alkalomról alkalomra beteljesednie igaz ünneplésünk áldásaival: a lelki megújulás erejével és az üdvösség reménységével. Egyházunknak és egyházunk minden tagjának újból át kell élnie az igazi ünneplés örömét, és úgy kell átélnie örömunnepeink tiszta boldogságát, hogy reményteljesen beteljesedjünk a teremtő és megváltó Istenünk ajándékozta üdvösség biztos reménységével és fénylő világosságával. Megtisztuló ünnepeinken és megtisztító ünneplésünkben újra teljes szívvel és teljes lélekkel kell imádnunk üdvösségünk erős és diadalmas Istenét. Tanuljunk meg újra örvendező szívvel, az üdvösség után esengő tiszta lélekkel Szentlélek megújító és megvidámító hatalma alatt igazán ünnepelni. Megújuló ünneplésünk hadd legyen mennyei Atyánkban való szent és tiszta vigadozás. Fénylő, zengő örömunnepeink hadd jelezzék Isten igaz imádságban való megújulásunkat. Isten igaz imádságában való megújulásunk hadd legyen egyházunk szüntelen megújulásának élő bizonyossága.

Jézus első jeruzsálemi zarándokútja, első páskaünneplése azonban váratlan fordulatot vesz. A názáreti zarándokok csoportja egy teljes napi járóföld megtétele után már vacsorára, majd éjszakai pihenésre készül, amikor József és Mária mély megdöbbenéssel, lesújtó fájdalommal azt tapasztalják, hogy a drága Jézus, Isten gondjaikra bízott szeme fénye, nem található ideiglénés éjszakai táborhelyükön. Keresik mindenütt, de nem találják sehol. Vajon hol lehet most? Ki ad számára éltető kenyeret? Hol fogja fejét álomra hajtani? Mi történhetett vele? Eltévéd? Rosszul lett? Kimerült? Vadállatok tettek kárt benne? Ilyen s hasonló kérdések merülhetnek fel a kétségbeesés karjaiba került két ember lelkében. Mennyi személyi tragédiává mélyülő megrázó esemény történhetett egykor s történik ma is a gyer-

mekekkel, serdülőkorúakkal és az alig felserdülő ifjakkal. Józsefet testvérei adják el rabszolgának (1Móz 37,26-28). Az ifjú Dánielt és fiatal barátait Nabukodonozor babiloni király szakítja el családjától és viteti magával (Dán 1,3-4). A 16. és 17. században török, tatár martalócok tízezerszámba hurcolták el szüleiktől a fiúgyermeket, és félelmes hírű janicsárokká nevelték őket. 1929-ben az Atlanti-óceánt elsőként átrepülő Charles Lindbergh repülőezredes kicsi fiát elrabolták a gengszterek, s bár a szülők a váltságdíjat kifizették, az ártatlan gyermeket szülei sírig tartó fájdalomra mégis megölték.

József és Mária fejvesztett kétségbeesésben keresik Jézust az úti társaságban. Szívükben olyan teljes a pánik, mint a menekülő Izrael körében: előtte a Vörös-tenger, mögötte a fáraó közelgő serege. József és Mária nyugtalan éjszaka után menekülésszerűen siet vissza az úton, melyen Jézust elveszítették. Előttük a bizonytalanság tengere, mögöttük a rossz lelkiismeret és halálfélelem gyötrelmének üldöző serege.

Milyen leírhatatlan megkönnyebbülés, milyen megkönnyebítő felszabadulás szédülete tölthette be lelküket, amikor "harmadnapra megtalálták őt". Harmadnapra keresésüket végre siker koronázza. Ki tudja, hány helyen kereshettek. Ki tudja, hány embertől érdeklődtek felőle? Ki tudja, hányszor éledt újra és hányszor hamvadt el reménységük szövétneke, míg végre megtalálták őt.

József és Mária fájdalmas kétségbeesése, gyötrő és gyötrelmes aggodalma csodálkozássá szelődött. Csodálkozásuk Jézus megtalálásának szokatlan körülményeiből születik. Bizonyára nem számítottak arra, hogy a tizenkét éves Jézust éppen a templomban találják meg. Egyre fogyó reménységgel visszaérkezve Jeruzsálembe, talán arra számíthattak, hogy a páska és a kovásztalan kenyerek ünnepeinek nagy városa, a nagy város Názáretben nem tapasztalható számos érdeklődése, meglepetése és látványossága köti le a serdülő Jézus figyelmét. Megszokott jelenség az, hogy a vidéki gyermekek vagy serdülőkorú ifjak a nagyvárossal való első találkozás élményei és látványai közepette teljesen elveszítik időérzéküket, teljesen megfeledkeznek nemcsak önmagukról, hanem szüleikről éppen úgy, mint megszokott életrendjük-ről és kötelességeikről. Jézus azonban nem ez a nagyváros látványosságán csodálkozó és bámészkodó, önmagáról teljesen elfeledkező ifjú.

József és Mária azért csodálkoznak Jézus megtalálásának felszabadító és megnyugtató pillanatában, mert bizonyára nem számítottak arra, hogy Jézust a templomban és éppen a doktorok, a Törvény tudós tanítóinak társaságában találják meg. Bizonyára nem gondoltak arra, hogy Jézust a komoly és tekintélyes, az öreg és hófehér szakállú doktorok társaságában, a szent templom pitvarában találják meg. Hasonló korú új pajtások társaságában vidám játék közepette talán inkább el tudták volna képzelni őt.

De a tizenkét éves Jézus ott ül a jeruzsálemi fényes templom pitvarában a Törvény tudós mesterei, a Törvény mesteri tudósai között, figyelmesen hallgatja bölcs tanításukat, és olyan páratlan értelemmel kérdegeti őket, illetve felelget nekik, hogy e gazdag tapasztalatokkal rendelkező tudósok álmélkodnak feleletein és csodálkoznak páratlan értelmén. Tiszta és áhítatos csodálkozással, bölcs és jóleső álmélkodással veszik körül a gyermekkor világának kapuján éppen hogy kilépő, bölcsességgel beteljesedett Jézust (Lk 2,40).

Vajon miről folytatózott ez a hosszú és cseppet sem lankadó párbeszéd a serdülőkorú Jézus és a tudományban megőszült bölcsék között?

Alapigénk nem tudósít e párbeszéd tartalmi vonatkozásairól, e párbeszéd közelebbi részletei felől. Talán nem tévedünk nagyon, ha úgy véljük, hogy Jézus és a Törvény tudósai közötti párbeszéd központi tárgya nem lehetett semmi más, mint maga a páska ünnepe, a páska ünnepeinek hiteles története, a páska hiteles történetének üdvtörténeti jelentősége, a páska üdvtörténeti jelentőségét munkáló szabadító Isten megváltó tette. Izrael népe körében a legfontosabb tanítási téma a szigorú rendelkezések szerint - az egyiptomi fogságból kiszabadító Isten megváltó tettének elbeszélése. E tanítás színhelye a családi hajlék, ahová a család tagjai a páskabarány vacsorájá-

nak elfogyasztására gyülekeznek össze és teljes menetkészültségben telepednek az asztalhoz. E tanítás alanya minden családban az apa: "és add tudtára a te fiadnak amit az Úr cselekedett ... mikor kijövénk Egyiptomból" (2Móz 13,8). Az egyiptomi fogságból való kiszabadulás Izrael történetének az a központi eseménye, mely Izraelben minden üdvesemény kezdete, betetőzése és indoka, mely Izrael legkülönb ünnepének történeti alapja.

Izrael háza egyetemes családi hajlékában, a jeruzsálemi templom pitvarában Jézus és Izrael tudósai között folyó családi hangulatú párbeszéd során, minden bizonnyal a hagyományos kérdés-feleletek formájában megelevenedett a szabadulás éjszakájának emléke, amikor az Úr öldöklöve haladt végig Egyiptomon, amikor az izraelita elsőszülötteket megmentette a páska-bárány vére, melyet megkülönböztető jelként hajlékaik ajtójának szemöldökfájára kellett kenniök. Milyen izzó buzgósággal imádkozhatták az örök kegyelmű Istent magasztaló zsoldárt: "Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme Aki teremtette az eget bölcsességgel, aki kiterjesztette a földet a vizek fölé ... mert örökkévaló az ő kegyelme, aki megverte az egyiptomiakat elsőszülötteikben aki kihozta Izraelt azok közül ... aki kétfelé választotta a Vörös-tengert és átvitte Izraelt annak közepén ... Fáraót pedig és seregét a Vörös-tengerbe meríté, mert örökkévaló az ő kegyelme, aki vezérlette népét a pusztában, aki nagy királyokat vert le és örökségül adta az ő földjüket, mert örökkévaló az ő kegyelme" (Zsolt 136).

A kegyelmes Isten teremtő, szabadító és mennyei örökséget ajándékozó Úr. A páska ünnepe, az egyiptomi fogságból való szabadulás-szabadítás emlékünnepe, egyfelől Isten világteremtő művéhez, másfelől pedig a végső idők üdvösségéhez kapcsolódik. A páska és a kovásztalan kenyerek ünnepén Izrael hálaadással magasztalja a teremtő Isten kegyelmét. Ilyen alkalmon olvassák az Énekek énekének könyvét; az Isten és népe közötti igaz szeretet párbeszédét, s annak a szeretetnek lenyűgöző hatalmát dicsérik, mely a szolgálat házából a szabadság boldogságába vezérelte népét. Közben az ünnep magasztos áhítatában az imádkozó Izrael bizonyosságot tesz az Úr hűségéről, a hűséges Úr csodálatos szabadító cselekedeteiről. Dicséri az Urat, aki felemeli az alacsonyát a porból és megdicsőíti azt (Zsolt 113). Dicséri az Urat, aki a vizek csodáit tette, kinek orcája előtt megfutamodék a tenger és hátrafordult a Jordán folyó, aki a szirtet vizek forrásává tette (Zsolt 114). Az imádkozó Izrael a páska ünnepén hitvallást tesz az Úrról, az egyetlen dicsőséges Istenről (Zsolt 115), aki kiszabadította az életet a halálból (Zsolt 116), aki az örökké megmaradó kegyelem Istene (Zsolt 117), aki üdvözítő cselekedetek Uraként a páska ünnepének vigasztaló örömet adja (Zsolt 118).

A tizenkét éves Jézus és Izrael tudósai közötti elmerült és elmélyült párbeszédet, a forró és átszellemült imádságot Mária szelíd hangja szakítja meg. A megtalálás boldogságában is megszólal az anyai felelősség szava, a felelősségrevonás gyöngéd kérdése: "Fiam, miért cselekedted ezt velünk ... nagy bánattal kerestünk téged." A Jézus esetleges elvesztése fölötti mély bánat sötét fátyla még mindig lelkére borul. Talán a kétségbeesett keresés napjai alatt szüntelen a vénséges vén Simeon próféciájára gondolt: a te szívedet is átjárja az éles tör. De még nem érkezett el ennek az órának az ideje.

A tizenkét éves Jézus anyja kérdésére kérdéssel felel: "Mi dolog, hogy engem kerestetek, avagy nem tudjátok-é, hogy nekem azokban kell foglalatosságnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai?" A Lukács evangéliumában Jézusnak ez a ránk hagyományozott első szava a templomban hangzik el, és Istent Atyjának nevezi éppen úgy, miként a halála előtti pillanatban a keresztfán is így kiált fel: "Atyám, a te kezembe teszem le az én lelkemet" (Lk 23,46). És a mennybe visszatérő Jézus tanítványaihoz intézett utolsó szavában is Atyjának ígéretéről beszél (Lk 24,29). Íme, a 12 éves Jézus a templomban mondott első szavában és a mennybe hazatérő Jézus utolsó szavában a teremtő, szabadító és üdvözítő Istent Atyjának nevezi. A 12 éves Jézus a páska ünnepén a szent templom pitvarában szeretettel és Izrael tudós tanítói előtt ünnepélyes komolysággal és komoly ünnepélyességgel kijelenti, hogy neki

mennyei Atyja dolgaival kell foglalkoznia, hogy neki mennyei Atyjánál kell lennie, lakoznia. Jézus mind szerettei, mind Izrael doktorai előtt azt hangsúlyozza, hogy ez a páskaünnepi templomi tartózkodása és párbeszéde nem a véletlen műve, nem a vallás kérdései iránt különösen érdeklődő ifjú buzgóságának tette, hanem az a "kell", mely egész életét és küldetését meghatározza, mely egész tevékenységét és működését irányítja. Jézus ajkán később is és többször is felhangzik a "kell" szigorú és kemény szava. Magára és eljövendő szenvedéseire utalva mondja, hogy neki Jeruzsálemben kell mennie (Máté 16,21) és ott sokat kell szenvednie (Márk 8,31), s itt Jézus az utolsó jeruzsálemi páskaünnepre gondol és utal. Jézus majd feltámadása után magyarázza meg végérvényesen tanítványai számára ezt az egész életét és messiási szolgálatát meghatározó "kell"-t: így kellett szenvedni a Krisztusnak és feltámadni a halálból harmadnapon (Lk 24,46).

A páska ünnepén hangzik fel először a templomban a 12 éves Jézus ajakán a gyermeki szeretet és hűség szava: Atyám. És ebben az összefüggésben jelenti ki Jézus azt a "kell"-t, mely Atyja házában való ezen első lakozásától egészen a keresztfának oltáráig terjed. A páska ünnepén Jézus az álmélkódó doktorok és csodálkozó szerettei előtt beszél először mennyei Atyjáról és arról a "kell"-ről, mely számára a megváltó halál útját jelzi. Ez az út nem a véletlen műve lesz, hanem a világot ujjíateremtő Isten egyetemes szabadításának útja lesz, a halálig engedelmes Fiú önatadásának és önkéntes áldozatának útja lesz, amikor a páskabarány szerepét magára véve és páskabarányként vállalva az áldozati halált, vérével fizet a bűnök büntetésének nagy napján, és olyan felbecsülhetetlen mértékű és értékű egyetemes szabadítást szerez, melyet csak árnyékosan példáz az egyiptomi szolgaság házából való kiszabadulás és a vörös-tengeri átkelés. A páska ünnepén a jeruzsálemi templomban Izrael doktorai és szerettei előtt az a páskabarány Jézus beszél mennyei Atyjáról és önkéntes áldozati halála "kell" vonalán mennyei Atyja iránti köteleességéről, akit most három napon keresztül hiába keresnek szerettei, de aki a halála és sírba tétele utáni szent harmadik napon megtalálja az övét s köztük a fia halála éles törétől lelkileg megsebesített Máriát éppen úgy, mint tanítványait, akikkel elfogyasztotta az utolsó páskabarány vacsoráját a jeruzsálemi felházban, mielőtt engedelmesen elindult volna engesztelő halála kínos útjára.

Ez Jézus első jeruzsálemi páskaünnepének története. Ámen.

Pap Géza

Látni, hinni, cselekedni

Alapige: 2Királyok 6,17

Bibliaolvasás: 2Királyok 6,8-23

Ez a történet Isten szabadító hatalmáról tesz bizonyosságot. Isten szabadítja meg Elizeust és Géházit, Dótán városának lakóit és Izrael egész népét az ellenség kezéből. Ez a történet azonban nemcsak az akkori nép számára bizonyította az Isten hatalmát, hanem az Igén keresztül bennünket is emlékeztet: szabadító Istenünk van.

A Királyok második könyvében többször olvasunk arról, hogy portyázó szír csapatok törtek be zsidóországba és kifosztották a határszéli falvakat. Mögöttük keserűség, fájdalom és gyász maradt. Ebben az esetben azonban többről van szó: maga a szír király készíti elő a támadások sorozatát, de a titkos házban folytatott tárgyalásokat nem követi győzelem, mert különös módon a zsidó seregek mindig előre tudják a támadás helyét és idejét. Többszöri kudarc után a szír király gyanút fog, és árulásra gyanakodik. Egyik szolgája azonban felfedi előtte az igazságot: Elizeus próféta jelenti meg a királynak a szír csapatmozgásokat. Így születik meg a szír király

újabb döntése: mivel Elizeus Dótán városában tartózkodik, körbe kell venni a várost és a "látó" prófétát el kell fogni.

Ebből a szorult helyzetből menti meg Isten az övéit.

A felolvasott ígerészből többször találkozunk a "látni" kifejezéssel: Elizeus látja a szír csapatmozgásokat, Géházi, a szolga kétségbeesik, mert nem látja a segítségként küldött mennyei seregeket, a szír csapatok megválnak és nem látnak. Osszuk fel úgy ezt a történetet, hogy három eseményben keressük Isten hozzánk szóló mai üzenetét.

1. Elizeusról megtudjuk, hogy látja a csapatmozgásokat. Nem valamilyen mágikus képességről van itt szó, hanem arról, hogy az Isten közelében élő ember kijelentést kap, valami olyant, amit mások nem kapnak meg. Elizeus érti Isten kijelentéseit. Az a kifejezés, hogy "érti", itt azt jelenti, hogy olyat is lát, amit mások nem. Elizeus túllát a láthatókon.

Tudja ezt a szír király is, ezért akarja ezt az embert semlegesíteni. Pogány gondolkodásmódja szerint azt hiszi, hogy megváltoztathatja Isten tervét, ha az Úr eszközt kiiktatja az események sorából. Így kerül sor Dótán városának bekerítésére. S amikor jó reggel Géházi felkel és körbenéz, azt látja, hogy éjjel szekerek és lovagok vették körül az egész várost.

Kétségbeesetten ébreszti gazdáját: "Jaj, jaj, édes uram! mit cselekedjünk!" Géházi a láthatókat látja. Mondja is (szinte érezzük nyugalmát): "Ne félj! Többen vannak, akik velünk vannak, mint akik övelük." Kiről beszél Elizeus? Hol vannak? Géházi bámerre tekint, csak a szír seregeket látja, míg Elizeus látja a láthatatlant, az őket körülvevő tüzes lovagokat és seregeket is. Ez a teljes valóság. El van készítve a szabadulás, Isten elküldte a mennyei seregeket, ezek oltalmazzák és védelmezik őket, még csak egy hajszál sem eshet le az ő fejükről.

Amennyiben le kellene rajzolni a hadi helyzetet, azt mondhatnánk, hogy középen ott van a város, körülötte a szír seregek, a kettő között pedig a mennyei seregek védőgyűrűje. Ezt a döntő fontosságú többletet látja Elizeus: Isten már készül a szabadítással, a város és ennek lakói az Isten védőgyűrűjében vannak.

Olyan jó volna ezzel a látással rendelkezni: túllátni a láthatókon, látni Isten szabadító munkáját, lelkünk mélyén érezni, hogy az ő ölelő szeretetében vagyunk. Hiszen ebben az életben olyan sokszor tapasztaltuk, hogy körbe vagyunk zárva. Sokszor a bűn zár így körül bennünket: úgy érezzük, szélmalomharcot vívunk, nincs szabadulás. Mások a kísértések leselkednek ránk mindenfelől, körbezárnak, behálózhatnak, letepernek, nincs menekvés. Nemrég a manipulált, szított gyűlölet kerítette be egész népünket. Kiáradt és süttött, találkozhattunk vele a képernyőn, az újságok hasábjain, az utcán, a munkahelyen... körbevett. S az Úr a megmondhatója, hány szív telt meg félelemmel, szorongással, s hányan sóhajtottak keservesen "jaj, jaj, édes Uram, mit cselekedjünk?" Ki tudná megszámlálni, hányan döntöttek el végérvényesen, hogy a gyűlölet gyűrűjében nem tudnak többé élni, s választották inkább a kivándorlást, a hontalanságot.

Igen, Testvéreim, éppen az ilyen helyzetekben volna szükségünk erre a látásra: túllátni a láthatókon, látni a láthatatlant, látni Isten hatalmát, védelmező ölelését. Éppen a körülzárttságban kell emlékezni arra, hogy szabadító Istenünk van.

Jó volna ezzel a látással rendelkezni, hogy ne csak azt lássuk, ami körülvesz, hanem a teljes valóságot, az Isten hatalmát és erejét is. Tudomásul kell vennünk viszont, hogy ez a látás nem elérhetetlen számunkra. Ezt a látást Isten mindenkinek hajlandó adni, aki hisz benne. Elizeust nem a "mágusi" képességei, hanem az élő Istenben vetett hit tette látóvá. A Zsidókhoz írt levél oly szépen tesz erről biznyságot: "A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága és nem a látott dolgokról való meggyőződés" (Zsid 11,1-2).

2. Ismerjük el viszont, hogy nem magától értetődően lehet erre a látásra eljutni. Géházi hiába mereszi a szemét, csak a láthatókat látja, azt, ami körülveszi a várost, a szír csapatokat. Így vagyunk mi is, azt látjuk, ami körbevesz: hétköznapi életünknek sokféle gondját, nyomorát, a nincstelenség-

get, a hatalmasra növekedett árakat, az uszítást, a gyűlöletet, a bennünk lévő félelmeket... Azt, amiben élünk.

Ezt a látást kérni kell, ez nem természetes velejárója életünknek, nem születik velünk. Még csak arról sem lehet szó, hogy megfeszítem magam, "meresztem a szemem", s kipróbálok valahogy a lelkemből a "nem látott dolgokról való meggyőződést". ("Ki kételkedőn boncolja őt, annak választ nem ad".) Ez a látás teljes egészében Isten ajándéka. Ezt személyre szólóan kérni kell, úgy, ahogy Elizeus tette: "Uram! nyisd meg, kérlek, az ő szemem, hogy lásson."

Ha belénk ömlik a világ sötétsége, ha elvakít hiú káprázata, ha vakon botorkálunk az életben, ha látni, hinni szeretnénk, ha szeretnénk megtapasztalni Isten szabadító hatalmát, ha sok mindent tudunk, de megfélemlítettünk Róla, ha a Karácsonyi Gyermekekben szeretnénk felismerni a Szabadítót...

nos, akkor álljunk oda Isten elé, és kérjük a magunk számára: Uram, nyisd meg az én szememet, hogy lássak, ajándékozz meg engem is ezzel a hittel!

Aki viszont már lát, imádkozhat másokért is. Elizeus Géháziért imádkozik. Ezzel a hittel imádkozhatunk szereteteinkért, hozzátartozóinkért, mindazokért, akik vakok még, akiket elvakított a világ és annak sokféle indulata. Uram, nyisd meg az ő szemüket, hogy lássanak!

3. Elizeus imádsága után Géházi is lát, látja a tüzes lovagokat és szekereket. Érti már az Elizeus nyugalmát, érti már az összefüggéseket. A veszély azonban még nem múlt el, a szír seregek nem vonultak el, sőt, támadásba lendülnek. Ekkor Elizeus ismét imádkozik: "Verd meg ezt a népet vaksággal." Elébe megy a seregeknek, és ezt mondja nekik: "Nem ez az út, sem ez a város; jertek el enutánam, és én ahhoz a férfihöz vezetlek titeket, akit kerestek. És elvezeték őket Samáriába."

Világos a történetből, hogy ezek az emberek nem a szó biológiai értelmében vakultak meg, hiszen Dótán és Samária között 20 km van, tehát 4-5 órán át gyalogoltak. Úgy is mondhatnánk, hogy visszatartóztatának az ő szemeik, ugyanúgy, ahogy az emmausi tanítványoknak. Borzalmas dolog, amikor egy egész népet ver meg Isten vaksággal, amikor elvakítja saját dicsősége, jósága, nagysága. Biztosan vesztébe rohan. Samária ugyanis a főhadiszállás, ahol a szír seregek körbe vannak véve, be vannak kerítve. Általában az ehhez hasonló győzelmeket tömegmészárlás követett, a csapdába ejtett sereget egytől egyig legyilkolták. Kérdezi is a király Elizeustól: "Vágván vágassam-é őket, atyám?", de Elizeus mást tanácsol: "Adj nekik kenyeret és vizet, hogy egyenek és igyanak és elmenjenek az ő uraikhoz." Izrael népe azonban többet tesz ennél: nagy lakomát rendez az ellenségnek, mert tudja, hogy a gyűlölet gyűlöletet, a gyilkosság gyilkosságot, a szeretet viszont szeretetet szül. Bizonyára megdöbbentek a szír katonák a zsidók kedvességén, s ennek a cselekedetnek azonnali gyümölcse az, hogy "ettől fogva nem jöttek a szíriai portyázó csapatok Izrael földjére". A csatározást befejezni csak úgy lehet, ha az egyik fél elkezd szeretni a másikat. Két nép között a viszály egyetlen megoldása az élményt adó, őszinte szeretet. Egy megbolydult világban, ahol "népek népekkel egymás ellen gyűlnek, rosszak és jók egyként keserülnek", ebben a soknemzetiségű Európában együtt, békében élni csak ezzel a jézusi indulattal lehet: "szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket." Aki LÁT, aki HISZ, így CSELEKSZIK.

Akinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezetnek. Ámen.

Kivonulás

Alapige: 2Mózes 14,10-22.30-31

Bibliaolvasás: Róma 6,1-11

Mégis erősen furcsa Isten ez! Úgy néz ki, mintha elveszítette volna a fejét. Ahogy az előbbi versekben olvastuk, Izrael fiainak először amilyen gyorsan csak tudtak, menekülniük kellett a fáraó elől. Azután pedig hirtelen azt kívánta tőlük az Isten, hogy forduljanak meg, egy teljesen más, értelmetlen útnak vágjanak neki és Istenükkel együtt rohanjanak bele a hadsereg és a tenger között egyenesen abba a csapdába, melyet a fáraó akart. Most pedig úgy ülnek ott, mint az egér a csapdában, ami előtt csak arra vár a macska, hogy kinyílják az ajtaja. Szóval egy ember engedelmes akart lenni, és ezzel egy egész népet magával rántott. Akkor valóban ezek szabadultak meg Egyiptom hatalmából és gazdagságától. Egyszerre ténylegesen vállalták a veszélyt ezzel az Istennel és vele együtt elindultak az útra. És mi lett belőle?

Először olyan szépen nézett ki minden. Úgy tűnt, mintha most minden tiszta volna, mintha minden el lenne rendezve. Izrael fiai mégiscsak Isten gyermekei akarnak lenni. Maguk mögött hagyták a világot. Követték Istenüket. De már az első napok után jött a bizonytalanság. Isten akkor különös cselvetéshez folyamodott. Többet nem ment velük együtt előre. De akkor megint jön a kételkedés: Hát ez is valóban Isten hangja? Hát gondolhat ő ilyesmire? Tulajdonképpen az élet sokkal egyszerűbb volt nélküle. Ezt igazán mindenki tudta. Ezt megmondták kertelés nélkül. Mindig volt valahogy, minden a legjobban és a legmegfelelőbbben sikerült. Természetesen voltak nehézségek és bajok; de mégis lehetett tudni, hogy hol vannak. A keleti zónában vannak emberek, akiknek most semmire és senkire nincs olyan nagy szükségük, mint erre a szabadító Istenre.

Azonban itt van Mózes, egy ember, aki tudja is mindezeket, aki pontosan tudja, hogy ő senkinek sem képes tudományosan bebizonyítani, még magának sem azt, hogy tényleg Isten hangja volt, amit hallott, és mégis a lelke legmélyéig tudja, hogy ez így van. Ezért elmegy egészen a legvégső engedelmesséig, még akkor is, ha mégolyannyira bizonytalan, ha olyannyira törekeny, ha igazán oly értelmetlennek tűnik is az egész. De most is úgy történik, ahogy azt rendszerint előre lehet látni! Veszélyesen alakulnak az események. Ha a maguk feje szerint mentek volna, akkor minden világos lenne. Menekültek volna egyenesen tovább. Ámbár a fáraó ott is elkaphatta volna őket; de legalább még lenne egypár nap előnyük, s így elhúzódott volna ez az ügy. De közben igazán történhetett volna valami csoda. Időközben talán vakbélgyulladászt kapott volna a fáraó és meghalt volna. Mindenesetre okosabb dolog lett volna, mint így. De most már azt a hangot követték, amiről Mózes azt állítja, hogy Isten hangja. De végül is ki képes ezt megmondani? Aki elhiszi, az annak tartja. Mások mást hisznek, és éppen úgy meg vannak győződve véleményükről. Most pedig itt vagyunk a csávéban. Mózesnek ez az Istene nyilván elcsavarta a fejét. Megmentette őket, csak azért hajszolta bele ebbe a menekülésbe, hogy megparancsolja nekik a visszatérést és azt, hogy egyenesen belerohanjanak az ellenség harci szekereibe? Igen, úgy látszik, hogy a fáraó és a tenger közé kerültek ezzel az emberrel, aki azt állítja, hogy van Isten.

De menjünk tovább. Igazán dühösek és harapósak lehetünk, mert megállapítják, hogy ennek az egész expedíciónak az értelme bizonyosan abból állt, hogy tehermentesítsék az egyiptomi temetőket. Ezt mindenki jól tudta. Mert utólag mindig úgy van, hogy mindent jobban tudunk, mint mások. De ez éppen olyan könnyű, mint amikor valaki mindig csak a másikat küldi fel az almafá-

ra, ha pedig az ág letörik és leesik, akkor elmagyarázza, hogy ő mindig tudta, hogy ez veszélyes dolog. Ez már így van: ha valaki tényleg mer tenni valamit, ha valaki a másik érdekében kimászik az ágra, akkor könnyen megtörténhetik, hogy egy hibás lépés után leesik; a lusták pedig ott ülnek a fűben - az újságírók is néha közéjük tartoznak! kórusban kiáltják: "Mindig mondtuk, hogy ez lesz belőle." Aki az Istennel együtt valóban merészkedik valamit tenni, annak reszkíroznia kell. Azt is meg kell hogy kockáztassa, hogy egyszer rosszul lépik, de ez mégis tízszer jobb, mintha egyáltalán nem kockáztatna semmit.

Azt kiáltják, hogy "Hagyj minket békén!" Ezzel egyáltalán nem tesznek semmi rosszat. Mert tényleg nyugodtabbak volnánk Isten nélkül! Van itt nálunk Svájcban egy rendkívül puha matracfajta, amit úgy hívnak, hogy "Dea"; ez lefordítva azt jelenti, hogy "istennő". Nos, azok a reklámszakemberek, akik ezt a nevet kitalálták, nemigen olvasták a Szentírást. Mert egy olyan istennőre gondoltak, mint amilyen az egyiptomiaknak volt, és ahogy azt akkor Izrael fiai is értelmelték: egy olyan matrac-istennek vélték, amelyen remekül lehet aludni. Egyáltalán nem kell kinevetnünk őket. Mert mi is ilyen istent akarunk. Olyant, aki mindig készen áll, ha fáradtak vagyunk vagy elfogyott az erőnk. Egy olyant, amelyen el lehet kényelmesen nyújtózkodni és jól meg lehet pihenni. Mindenekelőtt olyant kívánunk, amilyen reggel ismét szépen összecsucunk, mint azokat az újfajta heverőket, melyeket egészen el lehet tüntetni a szobában. Egy olyan istent, aki senkit sem küld olyan nehéz útra, ahol szembe kell fordulnia a fáraóval, aki senkit sem küld olyan helyre, ahol a bevonulás egyáltalán nem lelkesítő, ahol a lakás nem olyan szép, ahol az eledel nem olyan bőséges. Igen, mi egy olyan istent szeretnénk, aki mellett, ha az embernek van ereje és minden jól megy, naponta teljesen büntetlenül azt tehet az ember, amit akar.

Igaz, hogy ilyenek vagyunk mi emberek? A nyugalmat és a biztonságot szeretnénk. Elég jól tudom én ezt magamról is. Hisz mi a nyugalmat szeretjük, nem azt, hogyha háborgatnak. ezért értenék teljesen egyet Istennel és a keresztyén hittel is mint végső biztonsággal. Isten azonban nagyon gyakran akar minket zaklatni. Nem volt hiábavaló az, hogy Izrael fiainak évről évre úgy kellett megenniök a páskát, hogy útra készen felöltöztek és vándorbot volt a kezükben. Sohasem volt szabad elfelejteniök, hogy Isten az ő embereit magával viszi a vándorútra, nem pedig az ágyban pihenteti őket.

Most egypár embernek újra fel kellene állnia és el kellene mondania ezt. Én pedig újra megpróbálom valamiképpen úgy elmondani, mintha személyes élményünk volna. Igen, ezek az emberek azt mondanák el, hogy milyen az, amikor az ember egészen más úton megy, mint ahogy azt elgondolta. Mert az igazán nem könnyű dolog, hisz az ember mind belsőleg, mind külsőleg kézzel-lábbal tiltakozik ellene. Mégis egészen bent a szívünk mélyén már tudjuk, hogy az a helyes út, amelyen engedelmesen mennünk kell. De azért az ember mégis mindig azt reméli, hogy megint a régi úton mehet tovább. De Isten mégsem engedi meg ezt, és egyre jobban beláthatják, hogy a régi úton csak rossz lelkiismerettel haladhatunk előre. Végül jön az útelágazás, az ember lassít és megy azon az úton, amelyen Isten akarja. Először egyáltalán nem lehet látni azt, hogy miként kell azon akarni. Csak két-három lépésre lehet előre látni, majd kanyar következik, és nem lehet messze látni. De később azt tapasztaljuk, hogy minden kanyar után hatalmasan, tele segítséggel, ajándékkal és örvendezéssel ott állt Isten. Isten mindig jelen volt. Ez pedig annyira izgalmassá tette az életünket, hogy fiataloknak maradtunk. Pontosan az a tény, hogy nem éppen olyan könnyen ment az iskola, az életre való felkészülés, a vizsgák, a munkahely elnyerése, a házasság megalapozása, a ranglétrán való előrehaladás, a nyugdíjba vonulás és egy szép temetés; mert Isten mindegyre meglepetéseket tartogatott számunkra, mert mindegyre keresztutak és kanyarok elé állított, feltűnően nehéz útszakaszokat állított elénk, de feltűnően szép kilátásokat is.

Egy ilyen útkanyarnál áll most Izrael népe. Egy olyannál, amilyenhez akkor jut az ember, ha alaposan eltéved hegymászás közben. Mert borzalmas

érzés: visszajönni nem lehet, de előre sem lehet menni. És az ember oda volt tapadva a sziklához, és jól tudja, hogy esetleg két-három óra hosszat még kibírja. De aztán vége. Utána csak egy dolog lehetséges: kiáltani. Izrael fiai pedig kiáltottak.

De van itt valami furcsa dolog: "az Úrhoz kiáltanak". Hát tényleg ott volt Isten? De hát nem éppen ellene lázadtak fel, amikor nem hittek benne? Azonban Isten mégis az az Úr, akihez eljut a kiáltásuk még akkor is, ha azt gondolják, hogy nem hisznek benne. A Biblia sok irgalommal beszél azoknak a kiáltásáról, akik gyötrődnek, akik azt gondolják, hogy nem hisznek az Istenben. Az Újtestamentumban van egy nagyon szép Ige, amely azt mondja nekünk, hogy a Lélek esedezik érettünk, amikor mi már nem tudjuk, hogyan imádkozzunk. Isten pedig megérti a Léleknek az érettünk való fohászkodását. Talán ez mégiscsak segít rajtunk, hogy egy cseppet félretegyünk ostoba rártartásunkból, amely mindig meg akar akadályozni abban, hogy Istenünkhöz kiáltunk, csupán azért, mert korábban egyszer azt állítottuk, hogy nem hiszünk Istenben. Ez természetesen szégyen lenne, még nagyobb szégyen lenne, ha egyszer sem fordulnánk igazán hozzá.

Mózes most sokat tehetett volna. Igazolhatta volna magát. Emlékeztethette volna őket arra, hogy miként sóhajtoztak az egyiptomiak ostorcsapásai alatt, és megdorgálhatta volna őket. És ezzel minden rendben lenne. De az ördög is gyönyörűségesnek találja ezt a módszert, akinek csak az első szónál kell erőlködni, utána nyugodtan pihenhet és figyelheti, hogy miként megy tovább magától minden.

Igaz, Mózes is kiáltott; de nem az Izrael fiaira, hanem Istenhez. Ettől a kiáltástól aztán igazságosan tudott beszélni: Isten így parancsolta nekünk: "Ne féljete!" Mi pedig nem engedelmeskedtünk, hanem féltünk. A háborútól, ami talán kitörhet. Az operációtól, amit talán el kell hogy szenvedjünk. A rossz úttól, amelyen elindulhatnak gyermekeink. Izrael fiai odaszorultak a fáraó és a tenger közé. Igazán senkijük sem volt már, csak Isten. Nekik pedig azt mondotta az Úr: "ne féljete". Ilyen helyzetben kezdődik a hit. De nem igaz, hogy az lenne a hit, hogy az ember elismer egy bizonyos hittani tételt. Viszont az már helyes és rendkívül szükséges dolog, hogy amit hiszünk, világos mondatokban fogalmazzuk meg. Ez azonban éppen a végén következik be. Maga a hit pedig egészen másképpen kezdődik. A hit úgy kezdődik, mint itt: az embernek egyáltalán nincs senkije sem Istenen kívül, de bízik, valóban bízik ebben az Istenben. Pontosan ez a hit. Ezen a helyen azonban nem szól diadalének Izrael hősi tetteiről, sem erős hitű, rendíthetetlenül kegyes emberekről. Mindig úgy volt és úgy van, hogy az Úr viaskodik, nekünk pedig vesztetg kell lennünk.

Természetesen ez a legkisebb dolog. Pedig éppen ez a legnagyobb dolog, amit az ember ajándékba kaphat: az, hogy vesztetg ülhet. Bármelyik suhanc tud a dühtől tájékozva rombolni. De már nehezebb szorgalmasnak lenni és vállalni mindazt, amit csak lehet: pedig ez sem az utolsó. Az tud vesztetg lenni, akit megvigasztaltak, aki tudja, hogy most az Atyja kezében van, mindennek az ellenére az ő kezében van. Ez a legnagyobb dolog. Ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy érzéketlenné kell lennünk a szenvedésekkel szemben. A bibliában is kiáltoztak és sírtak. Aligha szenvedett valaki olyan nagyon, mint azok az emberek, akik Istenük miatt szenvedtek. De éppen a kiáltozásban, a sírásban és szenvedésben kitartottak mellette, mert a kiáltáson, a síráson és a szenvedésen keresztül megtanultak vesztetg maradni. Erről van szó!

Ez nem megy magától. Kezdetben lehet dühöngeni; lehet egy darabig tovább tanulni, energikussá válni és segíteni. Az ember egy ideig a lelkét is trenírozhatja és érzéketlenné teheti a szenvedésekkel szemben. De az, hogy minden szenvedésben részt vegyen és ennek ellenére mégis csendben maradjon, hogy Istent engedje hadakozni az már ajándék. Ezért kell az embernek azzal találkozni, aki ezt a végsőkig megcselekedte: Jézussal. Csak kétszer halljuk róla, hogy folytak könnyei. Mind a kétszer a mások nyomorúsága miatt könnyezett. Nagy dolgokat vitt végbe, és hatalommal prédikált. Mindez azonban nem olyan mérhetetlenül fontos a tanítványainak. Nekik csak egy

volt a nagy és a fontos, éspedig az, hogy ő annyira szenvedett, hogy vért verejtékezett, és hogy ezt kiáltotta: "Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?" - És az, hogy mindebben mégis egészen veszteg maradt: hordozta azt, amit az Atya ráért; hogy egészen az utolsó pillanatig hagyta magát vezetetni, egészen addig, ahol egyáltalán nem volt már kiút, egészen a keresztségig, ahol nem jött egy angyal sem a segítségére, ahol Izrael földjének gyilkos napja alatt, hátán az eleven sebekkel, ellenségeinek a gúnyolódása közben és barátaitól elhagyatva elvégezte életét. De ő mindezekben hagyta, hogy az Úr viaskodjék érte. Jézus nagy csendességében, aki valamennyiünket hordozott, szabad ezt nekünk is megtanulnunk.

Most talán egy cseppet jobban értjük, hogy miért emlékeztet ez a történet a Jézus tanítványainak megkeresztelkedésére. Pál az első Korinthusi levél 10. fejezetében írja, hogy Izrael fiai itt, a Vörös-tengernél keresztelkedtek meg. Az Újtestamentum azt mondja nekünk, hogy a megkeresztelkedés halált jelent. Ha mi megkeresztelkedünk, akkor teljesen Isten kezébe bizzuk magunkat, akkor azt tesszük, amit Izrael fiai tettek, amikor kivonultak volt Egyiptomból. Akkor azt mondjuk Istennek, hogy szeretnénk veszteg lenni, mert azt szeretnénk, ha ő cselekedne, ha ő menne előre, ha ő küzdené érettünk. Mózesnél láttuk az előbb, hogy ez milyen. Ő már egy kicsit "meghalt". Neki már nem kell többet magáért küzdenie. Izrael fiai akkor ellene tüzeltek és ostobán feleseltek vele, de neki nem kellett ezt viszonznia, pedig lett volna rá elegendő joga. De ő veszteg maradt.

A másik fontos dolog az, ami a Jézus tanítványaival megtörtént a keresztségben. Ugyanis megtapasztalták azt, hogy maga az Isten az, aki fellép az érdekükben, éspedig úgy, ahogy húsvét hajnalán fellépett Mesterükért, aki a kereszten csöndben átadta volt neki a maga ügyét. A keresztségben nemcsak azzal kapcsolódtak össze, aki meghalt, hanem Mesterük feltámadásával is. Így hordozta el Jézus a te oktan hangoskodásodat és téves cselekedeteidet. Ezért mögötte járva neked is meg szabad tanulnod csöndben lenni. Éretted feltámadott, mert Isten, akire rábízta magát, valóban közbelépett érte. Ezért szabad neked mögötte járva, örvendezve és megnyugodva megtanulnod, hogy Isten éretted is hadakozik, hogy az élet a te osztályrészed, nem pedig az aláhanyatlás és a halál.

Izraelnek erről éppen úgy tapasztalatot kellett szereznie, mint az utána következő millióknak. Persze a szabadítás először oktalanságnak tűnik. Hova kell nekik vonulniok? A tenger közepébe? Igen, éppen erre kell Mózesnek vállalkoznia. Feltűnő, hogy milyen gyakran tudósít a Biblia arról, hogy Isten elvárja az ő embereitől, hogy előremenjenek oda, ahol egyáltalán nincs kiút, és közben végig szilárdan kitartsanak amellett, hogy Isten csodát tesz, ha szükséges. Isten ezért nem hagyta a Jordánnak, hogy továbbfolyjék, amikor Izrael fiainak át kell rajta kelniök. Először a papoknak kell belelábálniok a víz sodrába, egészen térdig, ott pedig szilárdan és rendületlenül kell kitartaniuk amellett, hogy Isten velük együtt megy és akkor a vizet megállítja.

Megtörtént az, hogy Isten hadakozott érettük. Ehhez nem lenne sok hozzátennivalóm. Mert ahol Isten a maga nagy munkáját végzi, ott nekünk igazán csak csöndben kell lennünk és csak álmélkodnunk kell. De azt is mondhatjuk, hogy minden csak a véletlen műve volt, mert ott és akkor elkezdett fújni a keleti szél. Ezzel volt szerencsénk akkor. Hisz valahogy mindent meg lehet magyarázni. Van egy modern regény, amely arról szól, hogy egy mai modern városban vitathatatlan csoda történik. Először nagy szenzáció. Utána pedig jönnek a tudósok és megmagyarázzák, hogy az valami rendkívüli természeti erő megnyilvánulása kell hogy legyen. Azután jön az egyház, és megmagyarázza, hogy igazán nem szabad józanság nélkül gondolkodni, de talán ez a dolog mégsem semmiség és semmi esetre sem a tudósok ügye. Végül pedig a világ és az egyház közösen megmagyarázzák, hogy tulajdonképpen nem is történt csoda. Ez így van velünk, emberekkel. Isten azt tehet, amit akar. Mi mégis találunk lehetőséget arra, hogy azt elfelejtsük és kétségbe vonjuk. Pedig olyan nagy segítség lenne, ha egy kicsit gyermekesebben, egy kissé kevésbé komplikáltan, egy kissé vidámabban tanulnánk meg azt látni,

amit Isten elkezd velünk cselekedni az életünkben. Hogy ez kissé csodálatosabbnak vagy hétköznapiabbnak néz ki, az teljesen közömbös, ha mi megtanulnánk látni azt, hogy Isten keze ott van az életünkben. Hogy Isten a keleti széllel tette ezt, hogy ő viaskodik érettünk az egész úton.

Izrael megtanulta, hogy meglássa ezt. A visszaemlékezés Isten hatalmas tetteire áthatja az egész történelmüket és minden könyvüket. Mindig, mindigre azt olvassuk, hogy miképpen emlékezett rá Izrael. Akkor még táncoltak is a tenger partján, és dicséretet énekeltek Isten hatalmas cselekedetéről. A Biblia pedig éppen ezt nevezi hitnek. Hinni azt jelenti, hogy az örömtől táncolunk és arról énekelünk, hogy milyen hatalmas az Isten. Fel lehet ezt fogni? A hit nem olyan komplikált dolog, amiért görcsösen ki kell kapcsolni az értelmet. Hinni azt jelenti, hogy táncolunk és énekelünk azért, mert ilyen hatalmas az Isten.

De most megint jövőnk és azt mondjuk, hogy igen, könnyű ezt mondani, ha valaki kikerült a csávából. Mi azonban benne vagyunk. Velünk nem történt csoda, mint azokkal ott. De ez tényleg igaz? Vagy csak elfelejtettük? Vagy nem is akarjuk meglátni? Bizony, mi most elmondhatjuk egymásnak azt, amit már megcselekedett velünk az Isten. Én csak azt mondhatom nektek, hogy Isten szünet nélkül folytatja a maga cselekedeteit ma is. Persze nem mindig úgy, ahogy mi elképzeljük. A Gecsemánéban Jézus azt kérte imádságában: "Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem a keserű pohár." És nem múlt el! De Isten ettől mégsem lett kevesebb, mert éppen ott vitte véghez az ő legcsodálatosabb cselekedetét. Minden cselekedete közt a legnagyobbat. Pontosan ott, ahol a legkegyesebb, a leghűségesebb tanítványok sem láttak semmit sem Isten hatalmából és cselekedetéből. Pontosan ott lett igazzá mindannyiunk számára az, hogy az Úr hadakozott Jézusért, ő pedig veszteg maradt.

Úgy gondolom, hogy nincs miért többet beszéljünk e kérdésről. Most az következik, hogy tanuljunk meg újra hinni. Tanuljunk meg lépésről lépésre hinni. Lássuk meg, hogy Isten közöttünk is munkálkodik. Bízunk benne a szenvedések között is. Maradjunk veszteg a kiúttalanságban is, és engedjük, hogy hadakozzék ő. Hadd hadakozzék érettünk ő, aki Jézus Krisztusban igazán hadakozott valamennyiünkért. Válasszátok az életet! Az élet ott van nála. Ámen.

Fordította: Bak Áron

Esketési beszéd

Csiha Emese

Szántások új ugart

Alapige: Jeremiás 4,3

Valami újról beszél hozzátok Isten Igéje.

Bizonyára ti magatok is érzitek, hogy házasságkötésekkel valami új kezdődik a ti életetekben. Véget ér a gondtalan gyermekkor és az eszmélkedő fiatalság, de hisszük, hogy szép és új életforma adatik helyette: a házasság mint szeretetben meginduló új élet. A védelmet nyújtó áldott szülői otthon után új otthont kaptok. Eddig kinek-kinek önmaga volt a fontos, most új élet kezdődik, melyben a fontos elsősorban a másik. Az Ige ezt így mondja: "Szántások magatoknak új ugart."

Kedves Fiatalok! Ti most egy roppant fontos szántásra indultok. Még nem is igen ismeritek sem a szerszámokat, amivel szántani kell, sem a földet, amit szántani kell. Legfennebb a termést ismertétek és ismeritek, amit szüleitek sok áldozathozattal kiteremtettek nektek. Mégis, most az elindulásnál az az Isten parancsa, hogy szántások új ugart. Hiszzük, hogy ő segíteni fog nektek, ha vele akartok és tudtok minden gondot és minden eredményt megosztani. Sohase felejtsetek el, hogy az ugart, a jövődőtököt ti magatok fogjátok magatoknak szántani. A magatok tiszta életéért ti vagytok a felelősek. Nektek kell dolgoznotok saját boldogságotokért. Ezért különösen szeressétek ezt a szántást, ezt az új életkezdést, mert amit az ember szeretettel végez, abban igaz öröme van.

Kemény az a föld, amit szántanotok kell. Ez a föld sokszor egymás szíve. Igen, mert mindenik a maga természetét és múltját hozta a házasságba. Egyiknek szép volt a gyermekora, és abból hozott édes vidámságot, önfelelt gondtalanságot és talán egy kis kényeztetést is. A másiknak nehéz gyermekora volt. Próbák, talán anyagi nehézségek vagy egymást meg nem értő szülők között telt el ifjúsága. Ezért közületek az egyik egészen másképp látja az életet, mint a másik. És ahhoz, hogy egymáshoz igazodjatok, hogy ketten valóban egy testté és egy szeretetté legyetek, ahhoz ezt a kemény ugart meg kell szántanotok. Naponként. Szüntelen.

A másik figyelmeztetése az Igének az, hogy vigyázzatok arra, hogy amikor az új ugarba vettek, akkor nem vessetek tövisetek közé. Ezen fog múlni az életetek. Jövődőtök, boldogságotok. Minden igyekezettel távolítsatok el minden töviset, minden gyomot, mielőtt vetnétek. Jézus Krisztus magvetőről szóló példázatában arról beszél, hogy a tövisetek közé hullott magot a tövisetek megfojtják és nem lesz belőle soha termés. Ezért először tisztává kell tenni a földet. Egymás jobb megismerése, az élet felelősségének felfedezése még nem elég. Ez még csak annyi, hogy bírálgatni kezditek egymást, bírálgatni kezditek azt, ami nem tetszik a másikban. Észreveszitek egymás rossz természetét, és a megálmódott szép házaseslet helyett a saját külön igazatok érvényesítése veszekedéssé fajul. De ha előbb megszabadítjátok a földet, elsősorban saját szíveteket a tövisektől, és ha sok szeretettel és türelemmel segítitek a házastársnak is megszabadulni a rossz természetétől, és csak azután vettek, most már a tövis nélküli talajba, az imádság ekéjével feltört ugarba, akkor biztosan boldog emberek lesztek.

Sohase felejtsetek el, hogy a házasságban nem tökéletes emberek kötődtek össze az életüket és nem a tökéletes szeretetre építettétek fel a házasságotokat, ha csak a saját szeretetekre emeltek a házaseslet falait. A tökéletes szeretet az Isten szeretete, amit Jézus Krisztusban ajándékozott

cs ajándékoz nektek. Benne bízva, rá figyelve és őt követve lehet csak nekifogni az ugar felszántásának, és csak a tőle kapott áldott magvetésből lehet új magot szórni a földbe. Az ő türelmével nézzetek egymásra. Az ő könyörületességével fogadjátok el egymás hibáit. Az ő bocsánatával hajtsátok le minden este fejeteket.

Drága Fiatalok! Teremtsetek tiszta életet magatoknak. Őszinte életet. Gondjaitokat; kérdéseiteket ne csak együtt, hanem Istennel is megbeszélve szántatok új ugart. Az ő kegyelméből legyetek nagyon boldog emberek. Ámen.

Temetési beszédek

Bustya Dezső

A szelídek boldogsága

Alapige: Máté 5,5

I.

Szabad-e a koporsó mellett boldogságról beszélni? Felfogásunk szerint csak könnyes gyászról, fájdalomról, özvegysegről és árvaságról lehet szó ott, ahol arat a halál. Mulandóság, tehetetlen belenyugvás a változhatatlanba, a halállal végződő örök emberi sors emlegetése - úgy érezzük, hogy emberileg csak ezek lehetnek a temetési beszéd témái. Ennél többet, ennél másabbat csak az adhat az ajkunkra, a szívünkbe, aki maga is több nálunknál. Több az embernél, a halandó embernél: Jézus Krisztus, az Isten fia, aki halott vala és él örökké. Engedjétek, hogy ő szóljon most hozzátok ebben a szomorú órában. Ő maga mondja el tinektek, hogy az elmúlás, a bűn és a halál e világában egykor megjelent maga az Élet és emberi testben azért született bele a mi könnyes-véres világunkba, hogy életünk meghaljon, hogy halálából nekünk életünk legyen. Emberektől elhagyottan, társtalanul élt, hogy mi sohase legyünk egyedül. Magára vett minden boldogtalanságot, hogy mi boldogok legyünk.

Nem abban az értelemben használjuk a koporsó mellett ezt a szót, mint ha minden ember boldoggá csak a halál által lehetne. Sokszor mondjuk így elköltözött testvéreinkről: ő már boldog. Már nem szenved. De a teljes írás arra tanít minket, hogy csak arról mondhatjuk el halálában, hogy boldog, akit boldoggá tett az Istennel való járás a földi életúton. Az Ige szerint: "Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg..." (Jel 14,13) Aki mindenkor Istennel jár, aki az Úrban él, az boldog. Mind életében, mind halálában egyaránt boldog.

II.

Tehát az a boldog ember, aki a Krisztus életét éli. Jézus Krisztus mondja: Tanuljátok meg éntőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és nyugalmat találtok a ti lelketeknek. Ez a nyugalom a boldogság e mulandó világban. Jézus Krisztus átárasztja belénk a maga életét, miként a szőlőtőke árassza át a maga életét a szőlővesszőkbe. Sokunkban savanyú, éretlen gyümölcsöt terem de sok-sok olyan emberi élet van, amelyben nemes aszúvá érik. Mindenkiene annyit kellene megvalósítania földi létében Krisztus életéből, amennyire Urunktól erőt kapott.

Hazatért testvérünk a szelídséget élte meg Krisztus életéből. Ez adott számára lelki nyugalmat és ezáltal lehetett ő számotokra, szerettei számára a boldogság eszköze.

Szelídsége szeretetté változott irántatok: hitvestárs, gyermekek, testvér, unokák. Ezért nem hallatszott otthonotokban sohasem hangos szó, ezért nem volt nyoma sem az indulatosságnak. Az a szeretet munkált benne, amely az Újtestamentum bizonyossága szerint mindent hiszen, mindent remél, mindent elfedez, mert hosszútűró, mert nem irigykedik, mert nem gerjed haragra, mert nem rója fel a gonoszt. Ez a szeretet soha el nem fogy.

Testvérünk szelídsége, krisztusi lelkülete szerény alázatossággá lett munkatársai között, és ezzel megszerezte azok megbecsülését. Palettáján szelídsége szépséggé nemesedett. A művész szelídsége hódolattá vált a legnagyobb szépség: Isten teremtő hatalma iránt.

Ki tudta róla közülnk, hogy tanított mint tanár? Ki tudta felőle, hogy képeivel kiállításokon szerepelt; hogy művészetét nagyra becsülték a szépet szeretők? Szelídsége mindent elrejtett, ami önmaga volt, hogy arról valljon szótlanul, aki több, mint ő, aki nagyobb, mint az ember: Istenről, Jézus Krisztusról!

Igénkben drága ígéret van: azért boldogok a szelídek, mert örökségül bírják a földet. Nem ezt a földet! Nem a temető hatlábnyi földjét, hanem azt, amiről az ötödik parancsolatból tudunk: Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életed legyen a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad tenéked. Ezt az örökséget ígéri Isten a szelídeknek.

Reménységünk szerint ebbe az örökségbe ment be, 58 évi földi munka után hazatért Testvérünk. Már e földön az övé volt a mennyei örökség. Most, hisszük, véglegesen elnyerte azt.

Tinettek, szeretteinek az Ige vigasztalása azt mondja, hogy gyászotok szelídüln boldog reménységgé e földön, hogy földi életek után szerettekkel együtt örököljétek az Úrtól megígért örök földet. Ámen.

Fazekas Zsolt

Nincs maradandó városunk...

Alapige: Zsidókhöz 13,14-15

E nehéz percekben mindenholn vigasztalás hangzik felétek. Testvérünk halála arra indít, hogy a gyászolóknak részvétünket, együttérzésünket fejezzük ki. Nem maradnak el a bátorító, vigasztaló szavak sem. Mégsem tudjuk teljesen átérezni annak fájalmát és kétségbeesését, aki férjét, illetve édesapját, nagypapját veszítette el. Túl az emberi hangokon, hadd figyeljünk most arra, amit Isten mond a gyászolóknak, ennek a gyülekezetnek. Fogadjuk szívünkbe azt az üzenetet, amellyel Isten vigasztal és támogat most, amikor a halál tényének terhe nehezedik reánk.

I.

A felolvasott Igében az apostol arról beszél, hogy itt, e földi világban nincs végleges otthonunk, nincs örökös lakozásunk. A jövődő, maradandó otthon keresése közben pedig ne szűnjünk meg dicsőíteni Istent, ne szűnjünk meg nevét magasztalni, ne feledjünk el a Jézus Krisztusról vallást tenni.

Földi életünk véges, egyszer bizonyosan elmúlik, de örökkévaló lakozásunk lesz Isten országában. Mind mulandó az, ami földi életünkhöz tartozik. Mindennek a létezése, megmaradása csak egy hajszálon függ. Azonban megmaradásunk Isten kezében van. Ti tudjátok ezt legjobban. Oly nehéz volt szép családi házatokat felépítenetek, s milyen könnyen elvitte azt az árvíz. Egy életen keresztül küzdünk azért, ami percék, órák alatt elenyészik. Betegség pusztítja a testünket, háborúk pusztítják a kulturális értékeket, zsarnokok ölik meg a szellemet, természeti katasztrófák sújtanak egész vidékeket. Semmi sem állandó, semmi sem maradandó.

Ahogy Isten az árvíz által elvette a házat, úgy veszi el életünket is. Minden, ami emberi, véges. Csak az örök, ami Istennél van. Amikor kétségbeesetten ráeszmélünk erre a szívbe markoló igazságra, akkor mélyen megdöbbenünk. Ennek az átmeneti, bizonytalan világnak bármikor vége szakadhat. De akkor miért éljünk? Miért dolgozzunk? Miért építsünk állandóan, ha úgylis semmivé lesz minden, amivel be akarjuk rendezni életünket, amivel kényelmesebbé akarjuk tenni földi otthonunkat? Vészeliük át valamiképpen ezt az időszakot, hogy majd az örökkévalóságban berendezkedjünk? Így nem szabad

gondolkoznunk. Isten azt akarja, hogy küzdjünk, hogy dolgozzunk azért, hogy jó életünk legyen, hogy meglegyen a mindennapi kenyérünk, hogy legyen hol laknunk és legyen mibe öltöznünk. De - és ez a legfontosabb - a szívünket közben ne adjuk oda földi, mulandó városunk berendezésére, hanem tart-suk meg azt Istennek. Egészen Istennek. Mert bármilyen szépek, kényelmes-nek és jónak találjuk mindazt, ami körülvesz bennünket, ezerszer jobb, kényelmesebb az, amit Isten tartogat számunkra.

II.

A koporsó körül csak arra gondolhatunk, hogy néhai Testvérünk földi városa összeomlott, de Isten örökkévaló, maradandó otthont tartogat számára. Elköltözött Atyánkfia szorgalmas, áldozatos munkával építette fel a maga és családjá számára kétszer is a békességet és családi meleget nyújtó ott-hont. Isten akarata szerint építette a maga városát, de el is tudta azt hagyni, amikor a város falain kívül meglátta Jézusnak a keresztyét. Ti ugyanezt kell hogy tegyétek: építsétek tovább a mulandó várost, de vigyáz-zatok, hogy falai sohase takarják el előletek Krisztus keresztyét. Ne en-gedjétek, hogy bármi is elválasszon titeket a keresztről sugárzó békesség-től és szeretettől. Építsétek tovább a házat, de őrizzétek meg benne Istent. Szíveteket így nem a bűn és gyarlóság miatt elveszítő-elmúló világnak, hanem a jövődő, maradandó városnak tudjátok szentelni!

III.

Ezt mondja Igénk második verse: vigyünk áldozatot Istennek. Tegyünk vallást a mi Urunk Jézus Krisztusról. Adjunk hálát Istennek azért, hogy a Jézus érdeméért a földinél sokkal értékesebb és biztosabb várost tartogat számunkra.

Bizonyára azt kérdezitek most: miként lehet hálát adni Istennek azért, mert magához szólította azt, akit szerettetek. Mindannyiunk kérdése: hogyan vigyük az Úr elé a dicséret áldozatát, amikor nekünk fájdalmat okozott, amikor kipótolhatatlan úrt támasztott életünkben? Hogyan dicsőítheti Istent az özvegy, aki 45 éven keresztül volt hűséges segítőtársa? Hogyan áldozhat-nak dicsérettel gyermekei, unokái, akik a hívő élet példáját látták tőle?

Ezt a legnehezebb megtennünk, és mégis meg kell tennünk. A fájdalomban, a szenvedésben, a gyászban is tudnunk kell magasztalni Isten nevét. Most, amikor a fájdalom bezárja szíveteket, elnémítja ajkatokat, amikor nem tud-játok a dicsőítő és hitvalló szavakat kimondani, vigasztaljon benneteket az az igazság, hogy Isten nem büntetésből, hanem szeretetből jutalomként ajándékozta övéinek az örökkévaló hajlékot.

Próbáljátok felszárítani könnyeiteket! Próbáljátok hitetekben meglátni azt az Urat, akinek az áldozatáért örökségül bírjuk a mennyei hajlékot. Próbáljátok a hitben észrevenni azt a kereszthordozó Krisztust, aki kiment a város falain kívülre szenvedni, hogy mi majd az örökkévaló városban ör-vezendzhessünk. Tegyetek vallást Krisztus nevéről! Dicsőítsétek Istent. A halál által nem vette el tőletek azt, akit szerettetek. Élete, áldozatos szeretete meg a bajban és nyomorúságban Istent magasztaló hitvallása örök-re nektek és örökre e gyülekezetnek marad.

Próbáljátok meg azért ajkatokra venni a Jézus Krisztusról való hitvallás-nak és Isten dicsőítésének áldozatát. A feltámadott Krisztus adjon vigasz-talást Szentleke, a vigasztalásnak Lelke által, hogy tudjátok minden idő-ben magasztalni Istent, hogy tudjátok hitvallásos, bizonysgtevő életetek-kei keresni az eljövendő, maradandó várost. Ámen.

Presbiternevelés

Részletek Papp Vilmos Légy kőszikla című művéből

Isten kegyelméből ez évben is folytatjuk a presbiteri órák tartását, munkatársaink, a presbiteriek Krisztus szerinti lelki arcának formálására törekedve, és egyre inkább a gyakorlati feladatok felé fordulva. Vegyük nagyon komolyan ezt a feladatot, hiszen Krisztus szerinti jó munkatársakkal öröm, de ömberünktől eltöltött, dicsekvő, önző presbiterekkel szenvedés együtt dolgozni. Isten után tölünk függ, hogy milyen munkatársaink lesznek, hiszen mi neveljük (ha neveljük) őket. Ha nem próbálkozunk meg már az ifjúsági bibliaórákon a Krisztus szerinti lelki neveléssel, később, a presbiteri órákon, presbiteriek lelki nevelésével, ne csodálkozunk, ha gyülekezeti munkánkban sokszor egyedül maradunk, presbitériumunkban csalódunk, vagy annak tagjai keserűséget fognak okozni számunkra.

Az egész protestáns világ nagy súlyt helyez a presbiteriek lelki nevelésére, szolgálatára. A presbiteri órák anyagát ezentúl az Igehirdetőben hozzuk. Az alábbiakban ebből a célból a februári 2 presbiteri óra anyagaként Papp Vilmosnak a Magyarországon 1991-ben a Magyar Református Presbiteri Szövetség által kiadott Légy kőszikla c. könyvből adunk szemelvényes ismertetést. Reméljük, hogy az idézett anyag jó forrásmunkául fog szolgálni.

Mivel hitünk szimbolikája szerint Krisztus a gyülekezet Fővezére (vö. 265. ének 1.v.), ezért a presbitérium Jézus Krisztus vezérkara a gyülekezetben. Az a testület tehát, mely a Szentlélek vezetése alatt ura iránti felelősséggel a bibliai "stratégia" (2Kor 10,3-4) szerint vezeti Isten népének a tusakodását ebben a világban "az élet sötétségének világbírói ellen" (Ef 6,12). E testület ősmoellje ott található már az őszövetségi gyülekezetben is (4Móz 11,16-25). Az első keresztyén gyülekezetben is rövidesen megjelenik annak születése után (ApCsel 6,1 kk), s végigkíséri annak életét (ApCsel 14,22.20.28, 1Tim 4,14, Tit 1,7, Jak 5,14, 1Pt 5,1 kk). A presbitérium tehát valóban az a vezérkar, mely vezeti a gyülekezet éléthalál-küzdelmét ebben a világban Isten dicsőségéért, az emberek üdvösségéért és a sátán vereségéért. Üdvtörténeti összefüggésben erről van ugyan is szó, nem kevesebbről.

Ha csak futó pillantást vetünk is a reformáció egyházainak történetére, láthatjuk, milyen nagy jelentőségű volt mindig a gyülekezetek életében a presbitériumok szolgálata. Milyen ajándék volt az elmúlt ötszáz esztendő egyháztörténetének ún. száraz korszakaiban a bibliaolvasó, imádkozó, énekelni szerető, az Isten háza iránti szeretetben emésztődő presbitérium létezése. Amikor az egyház "kihaltak" látszott (II.HH). Amikor nem volt lelkipásztor! Vagy amikor a lelkipásztoron is erőt vettek emberi nyomorúságai! Amikor az ifjúság is eltűnt az egyházból. Visszaforgatva egyházunk történetének filmtekeréscét, hálaadással kell megállapítanunk, hogy hívő presbiterieknek (ha nem is mindig a presbitériumoknak) Isten nagy részt juttatott abból a kitüntető szolgálatból, hogy továbbadják a reánk bízott drága kincset nemzedékről nemzedékre.

Ha valamikor azonban, akkor most a mi időnkben kétszeresen is szükség van a hívő presbiteriek, sőt presbitériumok szolgálatára a gyülekezetekben. Gyülekezeti tagjaink sok tekintetben csalódott, kiábrándult, megfáradt emberek. A közelmúlt gyógyulni nem akaró vagy csak nagyon nehezen gyógyuló sebei, a holnap teljes bizonytalansága, évezredes erkölcsi értékeinek relativizálása, a szabadság helyett a legátlástalanabb szabadosság tombolása, az élet értelmének megkérdőjelezése jellemzi azt a szellemi atmoszférát, melyben gyülekezeteink ma élnek. S mindehhez vegyük hozzá, hogy egyházunk

szabad vadászterülete lett a legkülönbözőbb kegyességi és vallási irányzatoknak. Azok a vallási csoportosulások, melyeket régen "szektáknak" nevezünk, nyíltan vagy titokban a történelmi egyházak sírásóinak tekintik magukat. Arról beszélnek, hogy a történelmi egyházak kairosza (korszaka) lejárt. Útött a kiségyházak órája! A "nagyegyházak" csalódott tagjai náluk találhatják fel azt, amire úgy vágnak, mint falat kenyérre, a szeretetet, a közösséget, a törődést, az igazi folyamatos gyülekezeti lelkigondozást. Agitátoraik megkerülik a tengert, hogy egy református embert adventistává, szombatistává vagy még kimondani is szörnyű jehovistává tegyenek. S amikor az illetőt sikerült megfogni, a kárhozát fiává teszik, ezerszer inkább önmaguknál.

Mi a református presbiter feladata ebben a kiélezett szellemi harcban? Ebben a lelki thermofilei szorosban? Mi lehetne más, mint visszavezetni a gyülekezeteket Jézus Krisztus keskeny útjára. Továbbvezetni a gyülekezteinket azon az új úton, amit a mi negyvenévi pusztai vándorlásunk után nyitott előttünk a Biblia Istene, aki ez alkalommal is nagyobbnak bizonyult a mi szívünknel. Valóban útött az óra! Csakhogy nem a kiségyházak halászásának az órája, hanem a református egyház hívó egyházzá, hívó gyülekezeteké válásának órája! Ami azt jelenti, hogy a magyar református gyülekezeteknek nemcsak istentiszteleti közösséggé, hanem hangsúlyozottan imaközösséggé kell válniuk. Azt, hogy egyházunknak és benne elsőrendben a helyi gyülekezeteknek diakóniai közösséggé kell válniuk. Azt, hogy a gyülekezetek legyenek a szó bibliai értelmében vett lelkigondozó közösségekké. S azt, hogy a gyülekezetek missziói munkaközösségekké is legyenek. Mindezt miért? Azért, hogy ne tőlünk vigyenek el egyháztagokat más közösségek, hanem éppen fordítva, mi magyar reformátusok legyünk olyanok, mint a mágnes, belőlünk áradjon vonzó erő a szabadulást, üdvösséget, élet értelmét kereső kortársaink felé. Mit tehetnének ezért a célért presbitereink? Egyet tehetnek: meg kell térniük, de sürgősen, a "lelki tűzoltótestület" (Bohren) szerepének bűnéből. A presbiter a gyülekezetben nem a Lélek kezdeményezéseinek a "tűzoltója", hanem inkább a tűz csiholója. E sorok írója hálát ad Istennek azért, hogy húsz éven át egy ilyen "tűzcsiholó" presbitériummal szolgálhattott mint gyülekezeti lelkipásztor. (A könyv Dr. Boross Géza lelkipásztor által írt előszavából.)

1. A presbiter Bibliája

Istentisztelet előtt halk, de határozott kopogtatás hallik az ajtón. Megérezhetni, hogy a bebocsátást kérő fontos ügyben keresi lelkipásztorát. A belépő presbiter kezében újságpapír burkolatú kis csomag. Kiderült, hogy benne a magyar nyelvű Szentírásnak egy 1764-ben, a svájci Bázelen nyomtatott viharvert példánya rejtőzik. "Tegnap új lakó költözött a szomszédba, s a padláson talált holmikát lehordta az udvarra, hogy elégesse. Elkértem. Tiszteletes úrnál mégiscsak jobb helye lenne."

Istentisztelet után éppen presbitériumi gyűlés volt. A jelenlevők tanakodva álltak körül a leletet. A ház korábbi tulajdonosa a közelmúltban elhunyt idős, de sok éven át tiszteletreméltó presbiter elődei között mindig akadt egy-egy előjáró. Még ma is híresek az egykori Bekesek. Tiszteletet ébresztő alakjuk, megfontolt beszédük nemzedékek emlékezetében él tovább.

A viharvert Biblia svájci hittestvéreink áldozatos felelősségének gyümölcse abból az időből, amikor az ellenreformációs "rendteremtés" lehetlenné tette, sőt kifejezetten tiltotta Magyarországon a Biblia nyomtatását. Az időben fél évszázados templom, prédikátor és presbitérium nélküli világ járta. A "Türelmi Rendelet" után kiderült, hogy az élő reformátusság pillérei nem a papok, hanem Isten Igéje, mely a hitben tapasztaltabbak, a presbiterek kezében és lelkében él. Miként juthatott a Bibliához az egykori öreg Bekes? Ki tudja?! Az bizonyos, hogy egy tehén árát sem sajnálta érte. Aligha vehette lakásdísznek. Erőforrásul kellett a nehéz időkrel

A presbitereknél voltak a titkos házi istentiszteletek. E Biblia fölél hajoltak az öregek és a gyermekek. S az öreg Bekes fennhangon olvasta Dániel történetét, aki Babilonban, fogságában is csak Jeruzsálem felé fordulva imádta Istenét, s nem kért Nabukodonozor király kegyéből. Mert "A Sion-

nak hegyén, Úristen, Tiéd a dicséret!" (A következő évszázadban az újjáalakult egyházközösségben 126 fiúgyermek kapta a Dániel nevet!) Csillogó szemmel figyelték a hívó és bátor Eszter életét. (A legtöbbször előforduló női név a múlt században az Őrségi Kerka völgyében.) Az Öreg Bekések Bibliája, mely ma "műtárgy", sokat használt "műszer" volt az emberformálás műhelyében: boronafalú, kerített falusi portákon. /.../

Egyházi törvényünk szokásos és elengedhetetlen élettevékenységnek minősíti azt a bibliás presbitéri szolgálatot, melyet a XVII. századi feudális Magyarországon nehéz küzdelmek árán alapoztak meg. Akkoriban nem volt magától érthető program az, hogy a Biblia legyen ott minden presbiter kezében. Mi lesz akkor - mondták egyesek -, ha polgárok és parasztok meg jobbágyok előállnak a Bibliával és az urakkal egyenrangúan szólnak meg? Jól érezték, hogy a Szentírás olyan tekintélyt kölcsönöz, mellyel semmiféle világi tekintély nem veheti fel a versenyt. Tulajdonképpen innen ered az a drámai konfliktus, mely egyrészt Apáczai Csere János és a magyar puritánok, valamint a haladástól féltő, a cromwelli példától megrettent fejedelmi udvar és annak hierarchiája között tört ki.

A presbiter Bibliájáról vagyis a kezében levő isteni Igéről és a bibliás presbiterről figyelemreméltó és további elemzésre váró rabszolgát ad Mózes II. könyvének 18. része. Az Izráel népét egyiptomi rabságából kivezető Mózes meglátogatja apósa. Jókívánatait fejezi ki a szerencsés szabadulás alkalmából. Meghökkenve látja az idős pap, hogy Mózes minden egyes ember ügyével foglalkozik, érte Istennél közbenjár. E szünet nélküli szolgálatban bizony alaposan belefárad Isten embere. Évezredekre előretérintő jótanácsot ad Jetró: "Szemelj ki magadnak az egész nép közül derék, istenfélő férfiakat, igazságos férfiakat, akik gyűlölik a haszonlesést, és tedd közöttük előljárókká. Ezek tegyenek ítéletet a népnek minden időben" (18,21-22). A Szentírás szövege e helyen nemcsak hívó, hanem "hites" és "katonás", azaz helytállásra kész emberekről szól. A hiteles, határozott hitvallás forrása: Isten Igéje.

Ezzel kapcsolatban másik nagy jelentőségű kijelentés olvasható Mózes IV. könyve 11. részében. Izráel népe a legnagyobb emberi kincsnek, a szabadságnak jutott birtokába. Azonban "megnőttek az igények". Magasabb életszínvonal, változatosabb, élvezetesebb életlehetőségek kellene. Mózes belefárad a sokféle igény, főleg zúgolódás hallásába. Ekkor mondja maga Isten: "Gyűjts egybe nekem 70 férfiút Izráel vénei /presbiterei/ közül... vidd őket a gyülekezet sátorához... és elszakasztok abból a Lélekből, amely tabenned van és teszem őbeléjük, hogy viseljék teveled a népnek terhét és ne viseljed te magad" (11,17.kk). Ez meg is történik. 70+2 presbiter megkapja a prófétálás az Isten nevében való felelős szólhatás - tisztét. Az események egyik pillanatában így sóhajt Mózes: "Vajha az Úrnak minden népe próféta volna, hogy adná az Úr az Ő Lelkét őbeléjük" (11,29).

Kiegészítésül még az újszövetségi bizonyosságok közül megemlítjük a 2Timóteus 4,2-t: "Hirdesd az Igét, állj elő vele alkalmatos és alkalmatlan időben, ints, feddj, buzdíts teljes béketűréssel és tanítással." Ez is olvasható a presbiter Bibliájában és tapasztalható szolgálatában.

Mintegy hegycsúcsról tekintettük át a bibliai, történelmi, egyházjogi látóhatárt. Ereszkedjünk alá a völgybe, az ügyes-bajos életbe, ahol oly sokan várják Isten fiainak megjelenését. Ugyanúgy, mint amikor Jézus tanítványai visszatértek a "megdicsőülés-hegyi" élményből a valóságba, s egy apa kérte segítségüket gyógyíthatatlan gyermeke megmentéséhez. Nem tudták mit tenni. Jézus azonban segített (Máté 17,14-21, Márk 9,14-29). A tanítványok csodálkozó kérdésére hangzik Jézus meghökkenítő válasza: "Ha akkora hitetek volna, mint a mustármag..."

Nos, van-e "presbiter Bibliája", s mire való az?

Először is arra, hogy legyen "mustármagnyi hite". Csíráképes, fejlődőképes, gyümölcsstermésre alkalmas hite. Enélkül a presbiter olyan, mint az élettelen csigaház. A váz megvan, de élettelen. A fertőrákosi kőfejtőből ékes, csodálatos csigaházak tömege kerül elő ma is. Élelmes árusok dísz tárgyakat készítenek belőlük. A ma holt anyag - bármily díszes - csu-

páncsak az egykor volt életről tanúskodik. Ha a presbiteri tisztség csak dísz, akkor tanúskodhat ugyan a reformátorok, a hitvalló elődök hitéről, de ma már csak holt forma. Élő, csírázó, másokra is átragadó hitre van szükség! Ennek egyetlen forrása a Szentlélek által megvilágított Ige, melyből naponként él a presbiter. Mely - mint hálnak a víz - életeleme.

Másodszor: a "presbiter Bibliája" a hitelképes hitvallás és szolgálat forrása. Szolgálatunk alapja nem az, hogy "a pap mondta", vagy "ez a szó-kás", vagy "őseink így csinálták, így csináljuk mi is". Még kevésbé hivatkozhatunk arra, "így látjuk jónak mi". Kik vagyunk mi, hogy a "mi" határozatunk lehetne a hívek hit- és közéletének, erkölcsi és társadalmi felfogásának, munkához, családhoz való viszonyának mértéke? Túl sokat hivatkozunk már önmagunkra, s ezért Jézus is, a világ is meglátta meztelenségünket, alkalmatlanságunkat. Az evangéliumbeli említett gyermek apja végül is odafutott Jézushoz, s a gyermek meggyógyult. Sajnos sok "csigaházhitű" atyafitól nem lehet Krisztushoz jutni. Csak egy dologra hivatkozhatunk - bármít határozunk is: Tetszett a Szentléleknek és minékünk.

Sokféle kérdésben kell hitelesen hitet vallanunk és szolgálunk. A kérdések egy része fel sem merülhetett a hitvallásalkotó reformátori nemzedék korában. Meggyőződésünk, hogy Isten Igéje ezen új kérdések tekintetében sem hagy magunkra. Csak éppen lássa minden presbiter, hogy e világon csak annak lehet hiteles hite, akinek kezében ott a Biblia, akinek teste a Szentlélek temploma, szeme a világ kérdéseinek tükre s ajka az isteni Ige szócsöve. Azaz röviden: Igéből élő, igehirdető presbiterekre van szükség.

Mivel az öreg Bekesek nemzedéke ilyen volt, azért őrizzük Bibliájukat kegyelettel.

2. A presbiter Gazdája

Az alkalom méltóságához illő léptekkel vonul a kegyelettevő gyülekezet. Presbitert kísérnek a temetőbe. Akiért a harang szól, ifjúkorában néhány éven át pótpresbiter, három évtizeden át presbiter volt. Ezek után még vagy tíz éven át tiszteletbeli presbiterként is szolgált. Meg kell hagyni: példamutató hűséggel. Templomi ülőhelye soha nem porosodott be. Szolgálati ideje alatt a templom tetőzete is mindig rendben volt. Vasárnaponként mielőtt beült volna a templomba körüljárta Isten házát. Mit kellene elrendezni a kertben, mit kellene elvégezni az épületen? Szavára sokan hallgattak. Hűsége egyébként is látható nyomokat hagyott egyházán. Munkáját fia folytatta. Sőt már unokája is átvette és ápolja a lelki örökséget. Amikor megszólás járt érte, sőt kitelepítéssel fenyegetőztek, akkor is a torony iránymutatásához igazodott. A gyülekezet pedig alkalmazkodott hozzá.

"Nagy papi ember volt az öreg!" így valaki a menetben. "A tiszteletes úr biztosan megadja a módját neki, hiszen már az elődjét is végigszolgáltai!" így valaki más. "Meg is érdemli!" Ferenc bácsi nem a pap presbiter volt, hanem Isten szolgája. Ő attól várta mindig a jutalmát, akitől szolgálatát kapta.

Valóban kit is szolgál a presbiter? Ki a gazdája? Az egyház, a lelkész? A vallásos hagyomány? 2Mózes 18 és 4Mózes 11-ben olvasunk először Isten népe tisztségviselőinek kiválasztásáról. A "vének", a presbiterek azonban nem Mózes alkalmazottai, hanem Isten szolgálói népe javára. Istentől kapják munkájukat, s egyedül Neki tartoznak - de tartoznak Neki - elszámolással.

Kicsoda az ő isteni Gazdájuk? Nem valamiféle "vezérelv". Nem is valamiféle emberfeletti "Rend", melynek jól működése a presbiter dolga. Nem is egyfajta "Főnök", akivel nem tanácsos ujjat húzni, s akinek akaratát végre kell hajtani a közrendűekkel, hogy azután a "jó szolga" megkaphassa jutalmát...

Kicsoda a presbiter Gazdája? E kérdésre a bibliai istennevek adnak választ. Isten számos nevét ismerhetjük meg a Szentírásból. Mindegyik rendkívüli védelem alatt áll. Mindegyik más-más oldalról közelíti meg a fenségét, a mindenekfelettit, a teljhatalmút, a presbiter Gazdáját.

1. Mindenható Isten (héberül: Él Saddáj). 1Mózes 17,1. E név a világte-

remtő és világkormányzó Úr szuverenitását, fenségét hangsúlyozza. Aki megváltoztatja Ábrám, nevét Ábrahámra. (Így lesz a világi "fenséges úr"-ból aki gyermektelen - Isten kegyelméből, emberi kilátások ellenére "néptömegek Atyja". E történelmi jelentőségű beavatkozás Isten részéről csak lehetni, szótagnyi beavatkozást jelent. Am döntő változást hoz létre a világtörténelemben. Legyen a presbiter annak tudatában, hogy az ő Gazdája "Mindenható Isten"!

2. Örökkévaló Isten (héberül: Él ólám). 1Mózes 21,32 a következő isten-név. Isten akkor közli Ábrahámval ezt a nevet, amikor beteljesedett a nagy ígélet: megszületett a várva várt gyermek, Izsák. Az újabb próbatételek mintha ellene szólnának a korábbi ígéreteknek. Isten a másik neve kijelentésével biztatja kitartásra, helytállásra. Akinek "Örökkévaló Istene" van, az éljen reménységben. Ezt az istennevet visszhangozza derűs bizakodással népe nehéz helyzetében Ézsaiás próféta is: "Istenünk beszéde mindörökké megmarad!" (40,8) Az apostol is így szól: "Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz" (Zsid 13:8). A magyar református presbiter mindig ezt vallotta próbára tevő nehéz időkben. Ezért tudott maradandót alkotni, eklézsiákat alapítani és megőrizni, s ezért tudott - aki tudott - megingathatatlan lenni.

3. Jahve. A 2Mózes 3,14 és 6,3-ban olvashatjuk e név kijelentését. Sajnos csak körülírva tudjuk magyarra átültetni. Ő az, Aki mindig volt, van és lesz. Aki mindig az Övéivel lesz! Ez a névkijelentés a reménytelen egyiptomi fogságból való kiszabadítás előtt hangzik el. Ez a történelmi csoda tanúsítja majd minden nemzedék számára, hogy Izráel Istene a történelem szuverén Ura. A történelem nem véletlen események esetlegesen létrejött füzére, hanem a választottait vezető Isten tervszerű műve. S mert a presbiter tudja, "Kiben hisz", ezért ő is öntudatosan, tervszerűen vezeti egyházát. Nem az esetleges eseményekhez igazodik, hol ide, hol oda kapkodva, hanem a történelem Ura által kitűzött célra tekint. Oda kell érnie, s oda kell vezetnie a reábizottakat. S közben tudja, hogy el is ér oda, mert Ura nemcsak Volt s Van, de Lesz!

4. Seregek Ura (héberül: Adonáj Cöbáót). Ezt az istennevet ezernél is több alkalommal emlegeti a Biblia. Jelentésén a nyelvészek sokat tanakodtak. Voltak, akik a "csillagok seregei"-re gondoltak. Erre jó okaik voltak. Ókori keleti felfogás szerint minden egyes csillag egy-egy nép istensége. Eszerint, ha a szent írások Istenét "Seregek Ura"-ként ismeri Izráel, akkor azt vallja róla, hogy az ő Istene minden nép Ura. Még az Izráelt rabul fogva tartó Egyiptomnak, Asszíriának, Káldeának is szuverén ura. Más nyelvészek Izráel honfoglaló és honvédő seregeire utalnak. Ők Isten szolgálatában küzdöttek. Ezért vehették birtokba és védhették az Ígélet Földjét. Ezek szerint ez az istennév a népet oltalmazó Úrra utal.

Mindkét értelmezéshez egyforma számú érv sorakoztatható fel. Bármelyikre tesszük is a hangsúlyt, mindenképpen Isten fenséges uralmának bizonyága sugárzik belőle. Következésképpen az is, hogy Isten "katonás" helytállást vár el a hitben övéitől. "Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok!" (Ézsaiás 7,9) Legyen a presbiter a hitben idősebb - határozott, céltudatos, önfeláldozó, és vívja meg "a hitnek szép harcát".

5. Hűséges Isten (héberül: Él Neemán). 5Mózes 7,9-10. A botladozó, lankadozó választott nép szemlesütve, de hálásan vallhatja, hogy Isten nem ember: ő hűséges. Sokak között ezt a gondolatot visszhangozza (Vörösmarty nyomán) Arany János is. A Szentírás szellemét idézi: Rendületlenül c. verse: "Árban és apályon... - hűséggel megálljon!" /.../

6. Irgalmas Isten (héberül: Él ráhum) is gyakori bibliai istennév. Ki-fejezésre juttatja azt, hogy újra meg újra megújítja bukdácsoló szolgálói erejét, irántuk való kegyelmét. Ez Kölcsey Ferenc reménysége is: "Szánd meg Isten a magyart..." S ugyanez a presbiter reménységének forrása is.

Kit szolgál tehát a presbiter? A Mindenható, az Örökkévaló, a népe javára Létező, Seregek Urát, aki Hűséges és Irgalmas Isten. Ilyen Gazdá nincs több a világon! Akinek ilyen gazdája van, az legyen gondolkodásában, hivatásában rendületlen és hűséges.